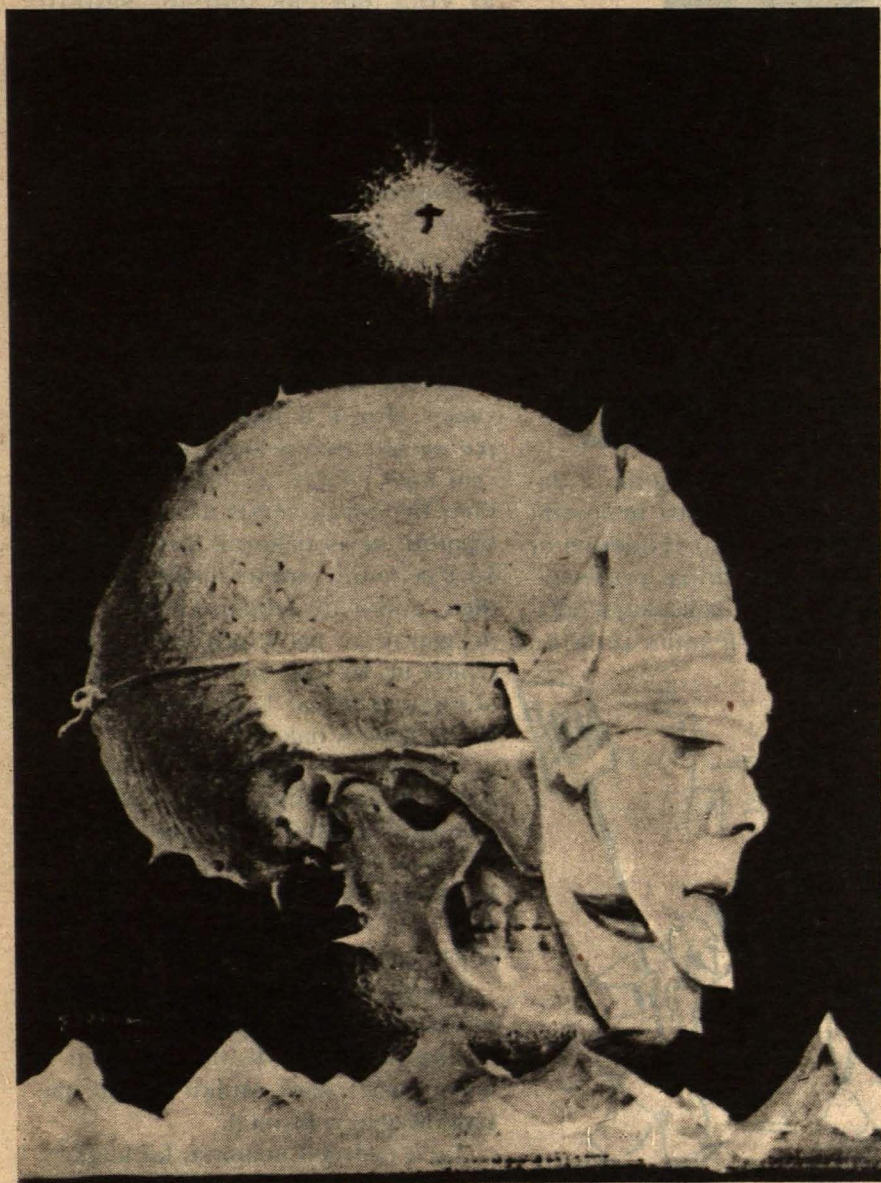

Universitātes avīze

Piektdiena, 1993. gada 16. aprīlis. Maksā 2 rbļ. Nr. 12.

– Ja jūs nenodarbosieties ar politiku, tā sāks nodarboties ar jums, – teicis kāds gudrs cilvēks. Šī doma liks sevi manīt daudzos šī numura materiālos.

- ★ Kas ir šī dāma spoguļa priekšā 2. lpp.
- ✠ Radīts priekšlikums par fakultāšu reorganizāciju 3. lpp.
- ♣ Pāvests Jānis Pāvils II viesosies arī Latvijas Universitātē, tad atklās arī Katoļu teoloģijas fakultāti 4. lpp.
- ☆ Latvijas zinātnes daži aspekti 6. un 7. lpp.
- * Par kādas zinātnes krīzi jeb cilvēkam ir septiņi ķermeņi 8. un 9. lpp.
- ♥ Korporāciju “Daugaviete” un “Lettonia” literārie vakari 10. lpp.
- ♣ Studentu biedrība “Zemgaliņa” 11. lpp.
- ☛ Varat lasīt LU darba koplīgumu 12. un 13. lpp.
- * Kaut kas sirdij un prātam 14. un 15. lpp.

GLUŽI KĀ DĀMA SPOGUĻA PRIEKŠĀ

Šajā trauksmainajā laikā, kad latviešu tauta ir apjukusi politiskajā jucekļī, mēs varam saprast tos daudzos cilvēkus, kuri vēlēšanas sagaida ar domu: "Mēs nekam vairs neticam, ja nu vienīgi paši sev." Katrs politiskais spēks, kurš pretendē uz kādām vietām piektajā Saeimā, šobrīd cenšas radīt savu tēlu jeb imidžu, protams, pēc iespējas simpātiskāku. Viens no visveiklākajiem tēla radīšanas veidiem ir saukļi. Tādēļ domāju, ka, tuvojoties vēlēšanām, mums pavērsies acu priekšā plašs politisko saukļu spektrs. Tajā būs jāprot orientēties, lai mēs netaptu pievilti. Atmiņā nāk kāda gudra cilvēka izteiciens: "Ja jūs nedarbosieties ar politiku, tā sāks nodarboties ar jums."

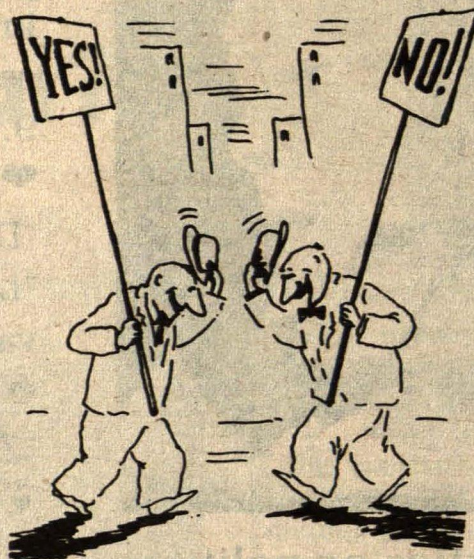
...jau divas sestdienas Universitātes pasniedzēji — filozofijas doktore, docente Skaidrite Lasmane, profesori Augusts Milts un Jānis Vējš runā par politiku. Pirmajā reizē viņiem pievienojās teoloģijas licenciāts Paskals Jerumanis, otrajā — psiholoģijas profesors Jānis Plotnieks. Šis pasākums tiek saukts par semināru "Valsts. Vāra. Tikumība.", un to organizē Latvijas Kristīgo Demokrātu savienība.

27. marta seminārs bija veltīts tēmai "Kā politiskie saukļi ietekmēs piektās Saeimas vēlēšanas". To atklāja profesors Juris Kalniņš, teorētiskās fizikas speciālists, Zinātnieku savienības priekšsēdētājs.

—Līdzšinējā totalitārajā režīmā inteliģence ignorēja varu. Šobrīd tā, inercēs dzīta, vēl tikai domā: iesaistīties valsts pārvaldē vai nē? Bet, ja inteliģence paliks malā, tad uz tās muguras "izbrauks" nederīgi valsts lideri. Politikā monopolu savās rokās ņems tie, kuriem "tā prātina pamaz". Inteliģencei ir jāsaprot, ka viss, kas notiek mūsu valstī, ir atkarīgs no mums pašiem. Citādi mūs izmantos citi.

Savukārt profesors Jānis Vējš klātesošajiem neslēpa, ka viņš šobrīd nav gatavs aktīvi iesaistīties politikā. Iemesls tam ir godīga cilvēka argu-

ments: "Esmu to darijis agrāk..." Ja nis Vējš kā filozofs ieteica nenosodīt dažādu politisko spēku centienus ar saukļiem radīt sabiedrībai priekšstatu par sevi. Jebkurai politiskajai organizācijai ir nepieciešams publiku

ie pazīstināt ar sevi. Saukļi tikai "uzfrīšina" šo organizāciju, gluži tāpat kā dāma pirms balles pavada laiku spoguļa priekšā, lai ipaši šakoptu sevi. Taču galvenais ir, lai publika redzētu vairāk nekā tikai šos saukļus, lai tā saprastu, kas aiz tiem slēpjas. Šādos gadījumos filozofs Jānis Vējš iesaka

uzdot jautājumu: — Ko jūs ar to domājat? Paskaidrojiet sīkāk...

Tad nu lai politiskie spēki gatavojas tam, ka visi to gājieni būs jāpaskaidro precīzāk.

No profesora J. Vēja teiktā nācās secināt, ka šis klasiskais jautājums: "Kāpēc?" politikā ir gan mūžīgi aktuāls, gan divdomīgs. Jo ne jau vienmēr politiķi ir gatavi teikt tautai patiesību acīs. Tādēļ arī profesora J. Vēja izteiktā vēlēšanās redzēt jauno Saeimu tādū, kurā negodīgums neatmaksātos, jo tajā tik un tā iekļūs gan godīgi, gan negodīgi deputāti, nav pretrunā ar viņa iepriekš pausto "saukļu teoriju".

Filozofijas doktore Skaidrite Lasmane vairāk aplūkoja politisko saukļu saturu. Tie visi kopā veido latviešu nācijas tēlu šobrīd, un tas ir viens no asākajiem krustpunktiem politikā.

Vēl S. Lasmane uzsvēra, ka latviešu tautas vienotību grauj tādi saukļi, kas saistīti ar iebiedēšanu un ar sausmu radīšanu. Piemēram, šāds sauklis: "Nepieļaut asinsizliešanu!"

Saukļi, kas saistīti ar garīgumu vispar, drīzāk ir naivi, vairāk stāsta par nevarīgumu nekā varīgumu. Bieži vien tajos skarta t.s. "bālelīņu" tēma, taču tie vairāk vērsti uz pagātņi un tagadni, nevis nākotni. Ja nu vienīgi kā izņēmumu varētu minēt: "Par godīgu, gudru un labāku Latviju!". Kādēļ gan ne arī par stipru? Saukļos pietrūkst tā, ko sauc par razenumu. Vai slimīga, ķildīga, kašķīga tauta var veidot razenu nākotni?

Psiholoģijas profesors Jānis Plotnieks izteica brīdinājumu, ka arī labi politiskie saukļi var radīt preteju efektu, ja tie ir jau devalvējušies. Politiska partija gluži kā atsevišķs cilvēks grib radīt sabiedrībā iespaidu par sevi jeb savu tēlu.

Savukārt profesors Augusts Milts minēja, ka politiskajos saukļos netiek izmantota satīra. Ja nu vienīgi to ir iemanījušies darīt Muļķu partija, pie tam diezgan veiksmīgi.

Taču nedrīkst aizmirst, ka konkrēta problēma var tikt izmantota partijas reklamā. Jo katrs politiskais spēks meklē savu oriģinālo nišu uz mūsdienīgu sabiedriskās dzīves skatuves, lai varētu spēlēt galveno lomu.

—Mēs tā dzīvojam tāpēc, ka paši izvēlamies šādu dzīvi, noslēdzot semināru, teica profesors Juris Kalniņš. Viņu papildinot jāsaka, ka izvēles iespējas mums nemaz nav tik lielas.

UA SENĀTĀ

♥ Profesora amatā ievēlēti I. Daniļāns, A. Sprogis.

♥ Par emeritus profesoriem apstiprināti J. Eiduss un M. Duhanovs.

♥ Apstiprināja LU Studentu padomes Satversmi ar dažiem iebildumiem - par to nākamajā "UA" numurā.

UA KAS? KUR? KAD?**KAS NOTIKA
VAI NOTIKS
FAKULTĀTĒS APRĪLĪ**

* **Bioloģijas fakultātē** - 15. aprīlī, 12.00 2. auditorijā atvērto durvju diena.

* **Ekonomikas fakultātē** - 15. aprīlī, 13.00 4. stāva zālē atvērto durvju diena.

* **Filoloģijas fakultātē** - 14. aprīlī, 12.00 aktu zālē atvērto durvju diena.

No 19. aprīļa līdz 22. aprīlim katru dienu plkst. 13.30 rakstnieks Z. Skujņš lasīs lekcijas ciklā "Rakstnieks un literatūra". Aicināti visi interesenti!

* **Fizikas un matemātikas fakultātē** - 7. aprīlī, 15.00 13. auditorijā Latvijas Fiziku biedrības seminārs.

15. aprīlī, 12.00 atvērto durvju diena.

No 12. līdz 17. aprīlim Fizmatdienas.

* **Ģeogrāfijas fakultātē** - 27. aprīlī, 12.00 2. auditorijā atvērto durvju diena.

* **Juridiskajā fakultātē** - 15. aprīlī, 15.00 21. auditorijā atvērto durvju diena.

* **Ķīmijas fakultātē** - 12. aprīlī, 12.00 skolu olimpiāde.

14. aprīlī, 10.00 21. auditorijā atvērto durvju diena.

21. aprīlī ķīmiķa G. Rudziša habilitācija.

* **Pedagoģijas fakultātē** - 16. aprīlī, 14.00 zālē atvērto durvju diena.

* **Svešvalodu fakultātē** - 15. aprīlī, 15.00 atvērto durvju diena.

* **Vēstures un filozofijas fakultātē** - 14. aprīlī, 11.00 atvērto durvju diena.

**PRIEKŠLIKUMS
PAR FAKULTĀŠU
REORGANIZĀCIJU**

LU vadība iesniegusi priekšlikumu LU Senātā skatīt jautājumu par fakultāšu reorganizāciju, lai Senāts izteiktu savu viedokli, nevis pieņemtu vai nepieņemtu šo variantu. LU vadība ierosina atbalstīt fakultāšu struktūras reorganizācijas uzsākšanu ar mērķi LU tuvināt Eiropas valstīs izplatītajai struktūrai. Ieteicams reorganizāciju virzīt uz pašreizējo fakultāšu apvienošanu atbilstoši galvenajiem zinātņu blokiem, saglabājot kā patstāvīgas vienības klasiskās fakultātes (juridiskā, teoloģijas). LU varētu būt šādas fakultātes:

—**dabaszinātņu un matemātikas (fizikas, ķīmijas, matemātikas u.c. nodaļas);**

—**humanitāro un sociālo zinātņu (vēstures, filozofijas, filoloģijas, socioloģijas u.c. nodaļas);**

—**tautsaimniecības (ekonomikas, biznesvadības u.c. nodaļas);**

—**juridiskā;**

—**teoloģijas.**

Reorganizācija paredzētu, ka nodaļas vadītājiem varētu būt dekāna nosaukums un tie saglabātu tādas pašas tiesības un priekšrocības kā pašlaik. Reorganizāciju atbalsta arī dažas fakultātes, piemēram, Filoloģijas un Pedagoģijas.

**BŪS BALTIJAS
UNIVERSITĀŠU
REKTORU
KONFERENCE**

1993. gada septembrī Viļņā notiks Baltijas universitāšu rektoru konference. Pirmo reizi līdzīga konference darbojās 1990. gadā Gdanskā (Polija), kad 16 Baltijas jūras apkārtnē esošo universitāšu rektori sanāca kopā un vienojās, ka ir nepieciešama rektoru konference. Starp 16 universitātēm—dibinātājām bija arī Latvijas Universitāte. Tika ievēlēts nākošās konferences prezidents — Zviedrijas Lundas universitātes rektors. Izveidojās sekojoša tradīcija — par Baltijas universitāšu rektoru konferences prezidentu ievēlēja to rektoru, kura vadītā universitāte

nākošajā tikšanās reizē uzņem pārējo universitāšu rektorus.

1991. gadā rīkotajā konferencē Visbijā piedalījās jau 36 universitātes. Par 1992. gada konferences prezidentu ievēlēja Ķīles (Vācija) universitātes rektoru.

1992. gada Baltijas universitāšu rektoru konferencē Ķīlē piedalījās 54 universitātes. Latviju pārstāvēja 2 universitātes: Latvijas Universitāte un Rīgas Tehniskā universitāte. Nolēma, ka nākošā konference notiks Viļņā.

Marta beigās LU rektors J. Zaķis bija uzaicināts braukt uz Lietuvu, lai vienotos par jautājumiem, ko universitāšu rektori izskatīs septembrī. Bija atbraukuši arī citu universitāšu pārstāvji. Viņi nolēma, ka konference jāriko 1993. gada 13.—17. septembrī. Valstis tiks pārstāvētas ar aptverošu pārskatu par to, kāda augstskolu sistēma veidojas katrā valstī. Tā kā sanāksanas vieta ir Viļņa, tad akcents tiks likts uz Lietuvas, Latvijas un Igaunijas problēmām.

Konferenču ideja izpaužas apzinā, ka Baltijas jūras reģions ir vienots. Ir īpaša programma, kas sekmē 5 universitāšu — dalībnieku sadarbību. Atšķirībā no iepriekšējām reizēm, kad galvenā uzmanība tika pievērsta Baltijas jūras un tās apkārtejo valstu vides problēmām, šoreiz tiks apspriests jautājums par cilvēka eksistenci dabā. Galvenie jautājumi — tautas Baltijas jūras reģionā, to kultūras, valodas u.c. Tajā pašā laikā jāapzinās, ka mūs visus saista vienotība — Baltijas jūras tautu kopība un kultūra.

Baltijas universitāšu pārstāvji bija arī 2 Kaunas universitātēs — Kaunas Tehnoloģiskajā universitātē un Vitauts Dižā universitātē —, kas arī ir iesaistījušās šajā asociācijā. LU rektoram bija patīkami uzzināt, ka pastāv dokuments — vienošanās starp Kaunas Tehnoloģisko universitāti, Kaunas Medicīnas akadēmiju, Vitauts Dižā universitāti un Viļņas Mākslas akadēmiju par saskaņotu darbu. Varbūt, ka tās pārtaps par vienu universitāti ar augšminētām sastāvdaļām. Vai Latvijā varētu veidoties līdzīga sadarbība?

*Lappusi sagatavoju
AIJA ŠULTE*

8. un 9. septembrī pirmo reizi Latviju apmeklēs Romas katoļu Baznīcas galva Jānis Pāvils II. Pāvests viesosies arī Latvijas Universitātē, mūsu augstskolā tiks atjaunota Katoļu teoloģijas fakultāte. Šajā numurā Garīgā Semināra profesors monsinjors HENRIKS TRŪPS stāsta par fakultātes vēsturi.

KATOĻU TEOLOĢIJAS FAKULTĀTEI,

āda no 1930. gada līdz 1944. gadam astāvēja pie Latvijas Universitātes, bija gara priekšvēsture.

Jau pirms Reformācijas, Livonijas valsts laikos, Rīgas arhibīskaps Kasars Linde (1509 — 1524) bija iecerējis Rīgā uz Doma skolas bāzes tvērt augstāko teoloģijas mācību iestādi, kas Livonijai sagatavotu arīdzniekus, kandidātus ņemot no vietējiem un igauņiem. Viņa projekts apstiprināja Valmieras landtāgs, paredzot attiecīgus līdzekļus. Vācijā jau meklēti maģistri. Nodoma realizēšanu pārtrauca Reformācija.

Tikai pēc 200 gadiem, kad Latgalē nostiprinājās katolicisms, radās iespēja radīt pirmo augstāko mācību iestādi priesteru sagatavošanai Latvijas teritorijā.

1755. gadā Livonijas bīskapa Antonija Ostrovska laikā Krāslavā tika uzcelta bīskapa katedrāle, pie šīs bīskapa rezidencei piemērota māja. Tā kā apstākļi sarežģījās un bīskapa rezidenci nevarēja pārcelt uz Krāslavu, tad bīskaps Ostrovskis zaicināja lazaristus¹, lai uzceltajā mājā atvērtu priesteru Semināru. Lazaristi ieradās Krāslavā, un 1757. gadā atvēra Garīgo Semināru. Līdzekļus tam deva bīskaps Ostrovskis, Tomas Kūrija un arī Smoļenskas bīskaps, lai Seminārs gatavotu priesterus arī viņa diecēzē.

Kandidāti pa lielāku daļu nāca no Lietuvas. Latgali tajā laikā smagi nopieda dzimtbūšanas jūgs, un dzimtīlvēkiem ceļš uz augstākām skolām bija slēgts. Latgaliešu valoda bija atseišks mācību priekšmets. Vēl nesen, O. gados, pie Krāslavas baznīcas bija saglabājies šī Semināra arhivs, kururu pēc tam pārņēma Krāslavas mīlsētas valde. Arhīvā bija latgaliski rakstīti sprediķi, acimredzot, Krāslavas semināristu darbs. Seminārs pastāvēja līdz 1843. gadam, kad tas tika pārcelts uz Minsku. Krāslavas semināru beiguši 253 priesteri. Turpnākajos gados priesterus Latvijas katoļiem gatavoja Pēterpils katoļu Garīgais Seminārs un teoloģijas Akadēmija.²

Kad pēc krievijas revolūcijas 1918. gadā pāvests Benedikts XV atjaunoja Rīgas arhidiecēzi, pirms tās bīskaps Eduards O'Rourke uzsāka sarunas ar Tērbatas universitāti par katoļu teoloģijas fakultātes atvēršanu pie tās.³

Jaunais bīskaps Antonijs Springovičs bijušajā Aglonas dominikāņu klosterī 1920. gadā atvēra Garīgo Semināru ar sešgadīgu mācību programmu.

1924. gadā šis Seminārs pārcēlās uz Rīgu L. Altonavas ielā 6 (tagad Ojāra Vācieša iela) ērtās, glītās telpās ar plašu dārzu. 1928. gadā seminārs tika pārdēvēts par Katoļu Teoloģijas fakultāti. Šai nolūkā tika sastādīta īpaša programma Universitātes statūtiem un Katoļu baznīcas kanoniem atbilstošu fakultātes statūtu izstrādāšanai. Kā Universitātes pārstāvji komisijā ietilpa profesors Kārlis Straubergs un Ludvigs Adamovičs, bet no katoļu puses — kūrijas kanclers prelāts Edvards Stukels un Katoļu Teoloģijas augstskolas profesors Dr. Pēteris Strods.

Statūtu projektu izskatīja Izglītības ministrija, un 1931. gada 29. septembrī tika izsludināts lēmums, ka pie Latvijas Universitātes tiek dibināta Katoļu Teoloģijas fakultāte. Tajā pašā gadā šos statūtus izskatīja Universitātes padome un parakstīja Universitātes rektors Mārtiņš Prīmanis, kā arī Rīgas arhibīskaps Antonijs Springovičs. Tomēr Latvijas Saeima tā pašā gada 13. novembra sēdē šo valdības izdoto lēmumu noraidīja. Nesekmīgi bija arī turpmākie mēģinājumi; līdz beidzot 1935. gadā Ulmaņa valdība piekrita Katoļu Teoloģijas fakultātes projekta īstenošanai.

Katoļu Teoloģijas fakultātes atklāšanai ir jābūt saskaņotai ar Sv. Krēslu. 1935. gada rudenī uz Romu devās bīskaps Jāzeps Rancāns, izglītības ministra biedrs Msgr. Jāzeps Čamans un Latvijas valdības sūtnis pie Sv. Krēsla Hermanis Albats. Romā statūti tika akceptēti. 1936. gada 16. septembrī šos statūtus pieņēma arī Latvijas Universitātes padome, bet

1938. g. 14. janvārī tos galīgā redakcijā parakstīja Latvijas Ārlietu ministrs Vilhelms Munters un Rīgas arhibīskaps Antonijs Springovičs. Tā pašā gada 25. janvārī Vatikāna valsts sekretārs E. Pačelli⁴ un Latvijas

Ārlietu ministrs V. Munters pie 1922. gadā noslēgtā konkordāta starp Latvijas valsti un Svēto Krēslu parakstīja papildus konvenciju par Katoļu Teoloģijas fakultātes nodibināšanu pie Latvijas Universitātes.

Svētā Krēsla kongregācijas semināru un universitāšu lietās 1938. gada 27. janvārī izdod attiecīgu dekrētu, ko pats pāvests Pījs XI apstiprina ar vārdiem: "vidimus et agnoscimus bonum esse."⁵ Ar to fakultāte skaitījās nodibināta arī no Katoļu Baznīcas puses saskaņā ar visiem kanoniem.

Rīgas arhibīskaps A. Springovičs ar Sv. Krēsla piekrišanu izraudzījās fakultātei profesorus. Tie bija bīskaps, theol. mag. (teoloģijas maģistrs) Jāzeps Rancāns (fakultātes dekāns), bīskaps, theol. mag. Boļeslavs Sloskāns, prelāts theol. mag. Aleksandrs Novickis, prelāts dr. phil. Pēteris Strods, monsinjors theol. mag. Pāvils Ozoliņš, dr. theol. Bronislavs Valpīters, dr. theol. Pēteris Laurinovičs, dr. theol. Antons Žuromskis, dr. theol. Hauers, lic. theol. Bronislavs Kokins. Ministru kabinets tos 1938. gada 14. jūnijā apstiprināja.

Katoļu Teoloģijas fakultātes statūtos raksturīgais ir tas, ka savā zinātniski pedagoģiskajā darbībā fakultāte ir autonoma, padota tieši Rīgas arhibīskapam. 5. pants nosaka: "Rīgas katoļu arhibīskaps, kā Katoļu Teoloģijas fakultātes tiešais priekšnieks, noklausījies fakultātes padomi, un izgādājis "nihil obstat"⁶ no Svētā Krēsla, ieceļ fakultātes profesorus, docentus, lektoros u.c. mācību spēkus, dod tiem kanonisko "missio docendi".⁷ Viņš var šo misiju jeb tiesības atņemt. Dekānu ievēl no fakultātes profesoriem vai docentiem uz 1 gadu.

Fakultātē paredzētas šādas katedras: (Š. 32)

1. Kristīgā filozofija (loģika, kritika, ontoloģija, ētika, kosmoloģija, psiholoģija, socioloģija, teodiceja, filozofijas vēsture, pedagoģija, katehētika)
2. Fundamentālā teoloģija un reliģiju vēsture.

3. Dogmatiskā teoloģija, ar jautājumiem par Austrumu Baznīcu.

4. Morāloteoloģija un askētika.

5. Vecās Derības Sv. Raksti, ebreju valoda.

6. Jaunās Derības Svētie Raksti, grieķu valoda.

7. Kanoniskās tiesības.

8. Baznīcas vēsture, patroloģija, kristīgās mākslas vēsture, kristīgā arheoloģija.

9. Pastorālā teoloģija, homilētika, liturģika, liturģiskā dziedāšana.

Kā papildus priekšmeti — latīņu, grieķu, ebreju valoda, no jaunajām valodām — poļu, pēc izvēles — vācu, franču vai angļu valoda.

Pirmajos divosursos tiek izņemta filozofija, III — IV kursos — teoloģija.

Pēc sešu kursu beigšanas un diplomdarbu uzrakstīšanas, kā arī pārbaudījumu nokārtošanas galvenajos priekšmetos komisijas priekšā, tiek piešķirts teoloģijas licenciāta grāds. Teoloģijas doktora grādu piešķir pēc 7. kursa beigšanas un disertācijas aizstāvēšanas komisijas priekšā.

Visiem studentiem obligāti jādzīvo "konviktā".

Fakultātes svinīga atklāšana notika 1938. gada 15. septembrī. Visi līdzšinējie semināristi tika ieskaitīti kā fakultātes studenti.

Fakultātes bibliotēkā līdz 1940. g. bija 10 000 grāmatu sējumu. Visvērtīgākais ieguvums: MIGNE PATRES ECCLESIAE (Baznīcas Tēvi) grieķu un latīņu valodā 390 sējumi, kurus izdevās saglabāt līdz šai dienai.

1940. gadā, Latvijā nodibinoties padomju varai, fakultāte tika slēgta, telpas un inventārs L. Altonavas ielā 6 — nacionalizēti.

Vācu okupācijas laikā fakultāte savu darbu atjaunoja, bet telpu trūkuma dēļ filozofijas kursi varēja darboties Aglonā, dominikāņu klosterī, savukārt teoloģijas kursi mitinājās Rīgā, Kapucīnu klosterī pie sv. Alberta baznīcas.

1944. g. līdz ar padomju varas atgriešanos fakultāte bija spiesta oficiāli pārtraukt savu darbību.

Visā Katoļu Teoloģijas fakultātes darbības laikā tās kursu ir nobeiguši 22 priesteri, licenciāta grādu ieguvuši 10, no tiem vēl dzīvo Liepājas dekāns Kazimirs Sosnovskis un H. Trops.

Padomju varas laikā izdevās izlūgt atļauju priesteru Semināra atvēršanai 1946. gadā Rīgā pie sv. Franciska baznīcas, (sākumā Kijevas ielā 14,

vēlāk mājā Nr. 16). Mācības šai Seminārā turpinās pēc fakultātes programmas, tikai zinātniskie grādi netiek piešķirti.

1951. gadā Semināru varas iestādes slēdza, studenti uz priesterību galavojās privāti pie prāvestiem.

1952. g. valdība atļauj studentiem sapulcēties pavasarī un rudenī uz diviem mēnešiem.

1954. g. sešpadsmit studentus iesauc armijā, kas notiek pirmo reizi, jo līdz tam priesteri un teoloģijas studenti karadienestā netika iesaukti.

1955. g. tiek atcelts Seminārā uzturēšanās laika ierobežojums, bet turpmāk drīkst uzņemt tikai 2 audzēkņus gadā, ar Reliģisko lietu pilnvarotā speciālu atļauju.

1959. gadā valdība izslēdz 18 studentus, Seminārā paliek vairs tikai 11 audzēkņi.

Daudz maz ciešamāk Seminārs var strādāt tikai ar 1965. gadu.

Šajos vājāšanu gados no 1940. līdz 1960. g. smagi cieta Katoļu Teoloģijas augstskolas mācību spēku sastāvs.

Vācu okupācijas vara 1944. gadā deportēja uz Vācijas fakultātes dekānu bīskapu Jāzepu Rancānu un prof. bīskapu Boļeslavu Slokānu. Bija spiesti emigrēt pieci citi profesori.

No dzimtenē palikušajiem Katoļu Teoloģijas augstskolas mācību spēkiem septiņi tika ieslodzīti lēģeros, viens mira Rīgas Čekā, 3 izsūtīti no Rīgas.

1976. gadā Ukrainas, Baltkrievijas, kā arī Kazahijas katoļu nemitīgo prasību dēļ Reliģijas lietu Padome pie PSRS Ministru Padomes Maskavā piešķīra Rīgas Katoļu Semināram starprepublikāniskā katoļu Semināra statusu. Tagad varēja uzņemt kandidātus no Ukrainas, Baltkrievijas, Kazahijas. Tomēr bija vajadzīgas speciālas turienes Reliģijas lietu pilnvaroto atļaujas, kas tika izdotas ļoti ierobežotā skaitā.

1989./90. mācību gadā Rīgas katoļu priesteru Seminārā bija 101 students, no tiem 21 latvietis, 7 vācieši, 14 ukraiņi, 7 baltkrievi, 47 poļi, 3 krievi, 1 lietuvietis, 1 ungārs.

Sakarā ar to liela daļa lekciju notiek visiem saprotamajā krievu valodā. Latviešu valoda ir kā mācību priekšmets, jo visi Rīgas Semināru beigušie un šeit iesvētītie priesteriem ir pakļauti Rīgas bīskapam, neatkarīgi no tā, kur viņi strādā. Vasarās viņi sabrauc uz Rīgu, uz

priesteru rekolekcijām, kur visiem latviešu valoda ir jāzina nepieciešamajā mērā.

Visi audzēkņi dzīvo kopmītnē, mācības un uzturs ir par brīvu. Līdzekļus saziēdo ticīgie. Piekto kursu beigušos iesvētī par priesteriem un tie strādā draudzēs praksē gan mūsu, gan citās republikās. Šajā prakses gadā tiem ir jānokārto gala eksāmeni sešos galvenajos priekšmetos: Pēc tam Rīgas bīskaps viņus nozīmē pastāvīgās draudzēs Latvijā, Ukrainā, Baltkrievijā, Kazahijā, Tadžikijā, Sibīrijā.

Pašlaik Rīgas katoļu priesteru Semināram tiek celtas jaunas ēkas, kur būs plašākas auditorijas, sporta zāle, bibliotēka un lasītavas telpas.

Mūsu sapnis ir — atgūt agrākās Katoļu Teoloģijas fakultātes tiesības. Romā, pāvesta Kūrjā, mūsu fakultāte vēl aizvien skaitās kā pastāvoša, jo ik gadus izdotajā, tā saucamajā Annuario Pontificio, kur tiek uzskaitīti visi pašreiz esošie kardināli, bīskapi, klosteri, universitātes, semināri, arvien vēl ir ierakstīti arī Rīgas Teoloģijas fakultātes vārds.

Cerēsim, ka nākotnē starp Latvijās Universitātes Teoloģijas fakultātem turpmāk izveidosies cieša sadarbība, saskaņā ar to jauno ekumēnisko garu, kas pašreiz valda visā kristiešu pasaulē.

("KATOĻU DZEIVE")

Paskaidrojumi:

1) Lazaristi ir priesteru organizācija, kuru 1684. gadā nodibināja sv. Vincents a Paulo skolu vajadzībām Parīzē, pie sv. Lazara baznīcas. No šejienes viņi arī dabūja savu nosaukumu.

2) Aglonas klostera arhīvā bija saglabājušies dokumenti, kas liecināja, ka 1820. gadā dominikāņi Aglonā arī uzturējuši Garīgo Semināru—"studia superiora", kas pastāvējis, šķiet, līdz 1840. gadam.

3) Uz latviešu priesteru vēlēšanas, lai Latvijai bīskaps būtu latvietis, O'Rourke vēlāk atsakās no Rīgas diecēzes pārvaldīšanas, un 1920. gadā Aglonā tiek konsekrets pirmais bīskaps-latvietis—Antonijs Springovics.

4) Vēlākais pāvests Pījs XII.

5) Mēs izskatījām un atzinām par labu.

6) Nekas nav pretim.

7) Tiesības mācīt.

– Runājot par to, kā radās doma par optometrijas attīstības nepieciešamību, jāatzīmē, ka pēdējā laikā ir samazinājies finansējums fundamentālajai zinātnei. Speciālistiem, kādus līdz šim gatavoja LU Fizikas un matemātikas fakultātes Pusvadītāju fizikas katedra, ir samazinājies iespējamo darba vietu loks, līdz ar to arī radās jautājums, kur pielietot uzkrātās zināšanas un iemaņas šiem speciālistiem. Atrisinājums tika atrasts kopā ar Latvijas oftalmologiem, un tas ir — izveidot studiju programmu optometrijā, kuras pamatā ir eksakto zinātņu un medicīnas zinību apvienojums. — stāsta LU lektors JĀNIS DZENIS.

NĀCIET VISI, KAM NEPIECIEŠAMA MŪSU PALĪDZĪBA!

Optometrija neapšaubāmi ir sfēra, kas saistīta ar daudzām iespējam nākotnē.

Optometrija, kas ir līdz šim Latvijā ne īpaši apgūta zinātnes nozare, pagaidām daļēji ietiecas vienīgi oftalmologu sfērā. Šobrīd Latvijas oftalmologi ir izrādījuši lielu atsaucību un sapratni par optometrijas attīstības nepieciešamību pie mums, jo tas ļautu viņiem nodarboties ar savai tiešajai specialitātei tuvām problēmām.

Šobrīd optometrijas attīstība rit divos virzienos. Viens virziens saistīts ar praktisko pusi optometrijas centra darbībā, konkrētas palīdzības sniegšanu cilvēkiem ar redzes traucējumiem, otrs — ar kvalificētu optometristu sagatavošanu nākotnē.

No 1993. gada 1. septembra pie LU Fizikas un matemātikas fakultātes būs iespēja studēt optometrijas bakalaura programmu. Šīs programmas veidošanos galvenokārt noteica fakts, ka līdz šim ne Latvijā, ne Baltijā optometrijas speciālistus nesagatavoja. Taču noteicošais — Latvijas acu ārstu vērtējums, un viena gada LU fiziķu un republikas oftalmologu kopdarba pieredze. Šogad Optometrijas bakalaura programmas studijām paredzēts uzņemt 10 līdz 15 studentus.

Jau šobrīd 5 studenti, kas pamatizglītību ieguvuši Medicīnas akadēmijā, studē Optometrijas maģistra programmu. Lai sāktu studijas maģistra grāda iegūšanai, ir nepieciešama augstākā eksaktā vai medicīniskā izglītība. Ņemot vērā dažādās augstākajās mācību iestādēs un fakultātēs apgūtās zināšanas, tiek noteikti kursi, kurus vēl nepieciešams apgūt, lai iegūstot maģistra grādu, būtu iziets viss optometrijas kurss. Optometrista specialitāte ir daudzpusīga, jo jāpār-

zina gan acs uzbūve no tīri medicīniskā viedokļa, gan acs korekcija. Mācību spēki bakalaura un maģistra programmām ir LU Fizikas un matemātikas fakultātes pasniedzēji un oftalmologi.

Veidojot Optometrijas bakalaura programmu, ir ņemtas vērā LU Fizikas un matemātikas fakultātes programmas un akadēmiskās tradīcijas, RMA studiju programmas, Eirokopienu vienotās prasības studiju programmām.

Darba vietas nākamajiem optometrijas bakalauriem un maģistriem būtu Optometrijas centram līdzīgi veidojumi, kur pielietot praksē iegūtās zināšanas.

Runājot par ārvalstu pieredzi optometrijā, jāpiemin ASV, kur kvalificētus speciālistus gatavo 18 augstskolas. No Eiropas valstīm var minēt Angliju Somiju, Itāliju, kur pirmās Optometrijas bakalaura programmas

sāktas pirms 5 līdz 10 gadiem. Šobrīd šim Eiropas valstīm pievienojas Latvija.

Bet kā pašreiz rit darbs Optometrijas centrā, stāsta šī centra direktore INTA BUTVARE.

Optometrijas centrā ar mērinstrumentu palīdzību tiek veikta objektīva redzes pārbaude. Centrs principā ir vienīgā vieta Latvijā, kur atrodas visa redzes objektīvai noteikšanai nepieciešamā aparatūra, kas ražota Itālijā un Japānā. Cilvēkam, kas ierodas pie

mums, nav nepieciešams nekāds nosūtījums no kādas ārstniecības iestādes.

Optometrijas centrā tiek veikta redzes noteikšana un 2 līdz 3 dienu laikā izgatavotas brilles. Pastāv iespēja izvēlēties starp stikla un plastikāta brīļu lēcām. Brilles izgatavojam arī pēc poliklinikas receptes. Līdz šim Latvijā sagādāja grūtības iegādāties cilindriskās brilles, kas nepieciešamas cilvēkiem ar astigmātisko redzi. Tagad Optometrijas centrā šāda iespēja ir. Kontakllēcas gan pagaidām neliekam, bet nākotnē paredzēts arī tas.

Optometrijas centrā atrodas arī aparatūra redzes koordinēšanai bērniem.

Dienā pieņemam 12 līdz 15 pasūtījumus.

Nāciet visi, kam nepieciešama mūsu palīdzība! Jūs tiekat gaidīti Ķengaraga ielā 8 un savu vizīti varat pieteikt pa telefonu 261210.

*Optometrijas centra bija
 MAGDA RIEKSTIŅA*

No žurnālista Ērika Auziņa sarunas ar Latvijas Medicīnas akadēmijas jauno zinātņu prorektoru MĀRI BALTIŅU

—Šobrīd notiek nopietnas diskusijas par to, vai akadēmija būtu jāapvieno ar LU. Kāds ir jūsu viedoklis?

—Domāju, ka šeit jāizšķir divas principiāli atšķirīgas lietas. Pirmā — tā būtu administratīvā saikne. Kurš kuram būtu priekšnieks? Otra lieta, kas ir vēl būtiskāka, — šo skietamo resorisko un intelektuālo barjeru noārdīšana. Vajadzētu būt brīvai informācijas apmaiņai. Dažos aspektos mēs varētu veikt kopēju zinātnisku un mācību darbu. Tas varētu

LATVIJA STARPTAUTISKAJĀ FIZIKAS KONGRESĀ

Buenos Airesā — Argentīnā notika Starptautiskais Fizikas Kongress (*Congreso Internacional de Física*), kurā piedalījās pāri par 1300 fiziku — puse ārzemnieku. Tas notika no 14.-30. oktobrim (1992.).

Neskatoties uz zinātnisko krīzi Argentīnā, joprojām tā ir slavena fiziku ligzda. Tāda tā ir bijusi no gadsimta sākuma (daudzi simttūkstoši tās izskolotu zinātnieku strādā visā pasaulē ar labāku atalgojumu nekā dzimtenē), kad šeit dibināja akadēmiskos centrus: *Instituto de Física de la Universidad de la Plata* ar augstu tehnoloģiju, kā *Comision Nacional de Energia Atomica*. Tādēļ ārzemju fiziki ir tik ļoti ieinteresēti šai kongresā.

Piedalījās 1992.gada Nobela prēmijas saņēmējs, ziemeļamerikānis-

fizikis Francis de Gennes ar savu tematu, par ko saņēmis šo pagodinājumu. Tāpat notika neskaitāmas pārrunas par zinātniskiem darbiem un pētījumiem.

Kongresa pārrunu temati bija: dimants kā materiālu pārklājējs, "Ozona caurumu" iespaids pašreiz un nākotnē, Universa gals, Lassers, "Big Bang", mūzikas fizika, enerģijas iegūšanas iespaids ekoloģijā, kam noder fizikis u.c.

Šis kongress bija vieta, kur varēja daudz mācīties gan klausoties, gan skatoties šo plašo zinātnisko pētījumu un rūpniecības ražojumu kopumu.

Ikreiz šajā Starptautiskajā kongresā ar saviem pētījumiem un izstādi piedalās arī Argentīnas latvietis Lic.

Andris Ozols. Šogad ar "Dzelzs pulverizācijas" mašīnas izgatavošanu un pulvera ražošanu. Valdība par to ir ieinteresēta, tā sniedz arī speciālu atbalstu.

Ievērojams notikums bija arī atsevišķs Latvijas Universitātes novietojums, ko ar lielām grūtībām izkārtāja, sagatavoja un vadīja Lic. Andris Ozols, iepazīstinot apmeklētājus ar plašu foto, video, rakstu materiāliem un pārrunām. Tādā veidā gūstot draugus sadarbībai ar Latviju kā zinātnieku, tā apmeklētāju starpā. Par sadarbību un palīdzību Latvijai sāka interesēties jau 1990. gada sākumā. Ir ieinteresētie, kas vēlējas apmaiņas ceļā studēt kā Latvijā, tā Argentīnā, bet nestabilais stāvoklis Latvijā kavē šos plānus realizēt.

Personas, kas vēlētos iesaistīties šajā sadarbībā lūdz rakstīt: Lic. Andris Ozols, Av. Pte. Peron 612, 1663—Muniz, Argentina.

Labas sekmes Andrim, viņa pētniecības sadarbības organizēšanā.

ZEMGALIETIS

Attēla: Lic. Andris OZOLS pie pasaules planotas un būvotas "dzelzs pulverizācijas" mašīnas. Buenos Airesas Inženieru Universitātes laboratorija. Fona redzami plakāti par Latvijas Universitātes Fizikas un matemātikas fakultāti.

ANDRA OZOLA foto

notikt pat sadarbojoties ne tikai ar LU, bet arī ar RTU. Jautājums — kurš kuram paklausīs — man pašlaik šķiet visnebūtiskākais. Neviņi ir ņēmēji, ne mēs esam gājēji. Uzskatu, ka pašreizējā situācija ir tik nestabila, ka šādus eksperimentus vienkārši nevaram atļauties. Kur garantija, ka pēc gadiem neizdarām secinājumu, ka tas tomēr nebija pareizi? Kādas būs manas domas par šo jautājumu pēc pieciem vai desmit gadiem, tagad nevaru pateikt. Laiks rādis. Galvenais šobrīd mums būtu tuvināties, bet varmācīgas laulības variants man nekad nav šķitis pieņemams.

(LMA laikraksts "Pulss")

LATVIJA STARPTAUTISKAJĀ ĀRSTU KONGRESĀ

Daudzo kongresu programmās arvien biežāk parādās arī Lietuvas, Latvijas, Igaunijas vārds. 1992. gada augustā Buenos Airesā Starptautiskajā Ārstu kongresā *San Martin* teātri piedalījās Dr. Vilis Dzērve, kurš pārstāvēja Latvijas, Igaunijas, Lietuvas Universitātes, jo līdzekļu trūkuma dēļ savus pārstāvjus nevarēja sūtīt. Viņš, būdams speciālists sirds slimībās, nolasīja 3 referātus.

Šo valstu karogi varēja dizoties pasaules tautu pulkā.

Viņš pats sedz savus ceļa izdevumus (2.000 USD — Aeroflote), lai varētu piedalīties un uzturēties Argentīnā. Lai Latvijas ārsti tiktu pasaules ārstu saimē, daudz darījis Dr. Berholcs.

Starp citu, Dr. V. Dzērve ir Latvijas laboratorijas Rīgā drogu meklētājs un iepircējs, lai ražotu Latvijā ap 20 dažādu zāļu veidus, jo vajadzīgā iekārta ir iegādāta.

Pierakstījis I. OZOLS

Mūsdienu medicīnai ir ievērojami sasniegumi slimību ārstēšanā fiziskā plānā. Bet tai pašā laikā tā ir sastapusies ar slimībām, kuru priekšā medicīna ir bezspēcīga. Tāpēc šoreiz runāsim par medicīnas krīzi. Vēsture gan vēsta, ka krīzes vispār nav — vienkārši ir izsīcis fiziskais novirziens — medikamentu terapija, kura uzsāka savu straujo attīstību apmēram pirms 300 gadiem, izspiežot visus citus novirzienus. Sakarā ar iepriekš minēto vēlētos runāt par senajām zinībām: kā tās uzlūkoja cilvēka uzbūvi, kādas bija profilakses un veselības atgūšanas metodes Indijā, Ķīnā, Ēģiptē, Grieķijā. Ar ļoti niecīgiem izņēmumiem šie uzskati sakrīta.

ĀRPRĀC UN TRĪS PĻIKI VAI CILVĒKAM IR SEPTIŅI ĶERMENI

Pasaule pārvalda Augstākais saprāts — cilvēks ir visuma saprāta daļiņa.

Pasaule atrodas nepārtrauktā mainā un attiecībā — cilvēks pārvietojas evolūcijas ķēdē, sākot no zemākajām dzīves formām, un sasniedzot augstākās (punkti A, B, C, D).

Pasaule ir septiņkārtīga pēc savas uzbūves, t.i., tai ir septiņas matērijas formas, kas savstarpēji atšķiras ar smalkumu.

Visrupjākā forma — fiziskā. Taču arī šī forma iedalās blīvā, šķidrā un gāzveida. Senie zinātnieki runāja par vēl smalkākām formām un deva tām katrai savu nosaukumu. Jo vairāk matērija ir izkliedēta, jo vairāk izpaužas tās slēptā enerģija. Ūdens griež turbīnas: tvaiki, kas ir gāze, kustina tvaikoni, tvaika mašīnu; plazmai piemīt vēl lielākas iespējas utt.

Augstākajās formās tā atspoguļo jau saprātu jeb kļūst garīga. Tāpēc viss ir matērija un viss ir gars. Matērija ir sabiezināts gars, gars — izkliedēta matērija jeb vienība daudzveidībā. Cilvēks ir Visuma sastāvdaļa, tāpat viņš ir septiņkārtīga būtne pēc savas uzbūves: lai iesaistītos savā plāksnē, tam ir septiņi ķermeņi jeb septiņi slāņi. Ķermeņi savstarpēji pārklājas, jo dažādas vibrācijas ieņem vienu telpu.

Gaišreģi redz ap ķermeņi

spīdēšanu (auru) — auras arī ir septiņas. Senajos laikos šos ķermeņus apvienoja pēc 3+3+1 sistēmas — mēs pazīstam šo vienību kā garu, dvēseli un fizisko ķermeni. Tam ir pamatojums, jo evolūcijas procesā cilvēks izpauž jeb iepazīna tikai trīs telpas plāksnes, kuras nosauca par fizisko, pasauli — F, astrāli plānu, jūtu un dvēseles pasauli — A un prāta mentālo pasauli — M.

Ceturta un piektā telpa ir cilvēka nākotne, ko sasniedz svētie. Bet latentā formā visas pārējās pasaules — ceturta, piektā, sestā, septītā — atrodas katrā cilvēkā.

Cilvēka uzdevums — nepārtraukta attīstība — pa zināšanu uzkrāšanas ceļu — evolūcija no viszemākajām formām līdz augstākajām. Indijas zinības vēsta, ka cilvēks sirdī nes dievišķā saprāta daļiņu kā etalonu un, uzkrājot zinības ap to (paužot dievišķo saprātu), tas izaug un kļūst par dievu.

Zinību uzkrāšana — evolūcija — notiek septiņu gara graudu nolaišanās ceļā — gara kodols, kas ir pastāvīgs lielums cilvēka blīvākajos matērijas slāņos. Kā ūdenslidējs uzvelk ūdenslidēja tērpu, tā arī cilvēks ietērpjas dažādos apvalkos — piektajā, ceturtajā, trešajā, otrajā un pirmajā — fiziskajā ķermenī. Pērļu loma ir pieredzei un zināšanām, kas uzkrātas nolaiša-

nās procesā — pārtapšanā.

Viens no svarīgākajiem likumiem, kas regulē cilvēka dzīvi, ir iemesla un sekas saistības (karmas) likums. Ja cilvēks izpilda kosmiskos likumus, viņš gūst labus rezultātus — attīstību; ja sagroza tos — ciešanas, slimības, degradāciju.

Ķermeņu struktūra. Fiziskajam ķermenim ir pamatskelets, astrālajam ķermenim (dvēselei) pamats ir nervi, mentālajam ķermenim — principi, nolikumi, pēc kuriem mēs dzīvojam. Ja mums ir pozitīvi principi ("+" zona mentālajā ķermenī) — pozitīvu domu iedarbība uz zemākajiem slāņiem (bulta uz leju) — sniedz pozitīvas izjūtas, bet tās savukārt pozitīvas rīcības — pozitīvu dzīvi. Negatīvas domas savukārt rada negatīvu dzīvi. Katrs princips ir saistīts ar savu orgānu: nepildām mīlestības principus — sāp sirds, dusmojamies — bojājam aknas u. tml.

Uzrādītā struktūra liek secināt, ka mentālais ķermenis ir pats galvenais — tas pārvalda pārējos, tādējādi tas ir jāattīsta pirmais; tad seko jūtu ķermenis un fiziskais ķermenis. Fiziskā, astrālā un mentālā ķermeņa attīstības sistēmas, nekaitīgi virzoties uz augšu, tika nosauktas par reliģijām ("religare" — tieksme uz augstāko). Bet mēs vēl joprojām nodarbojamies ar

"fizikultūru".

Cilvēks nav radīts un domāts slimībām. Ja viņa attīstība notiek pēc kosmosa likumiem, tad slimību nav; ja neievērojam tos — iegūstam ciešanas. Zīmējumā parādīts, ka ir trīs veidu saslimšanas: gara slimības, dvēseles slimības un fiziskās slimības. To ārstēšanai

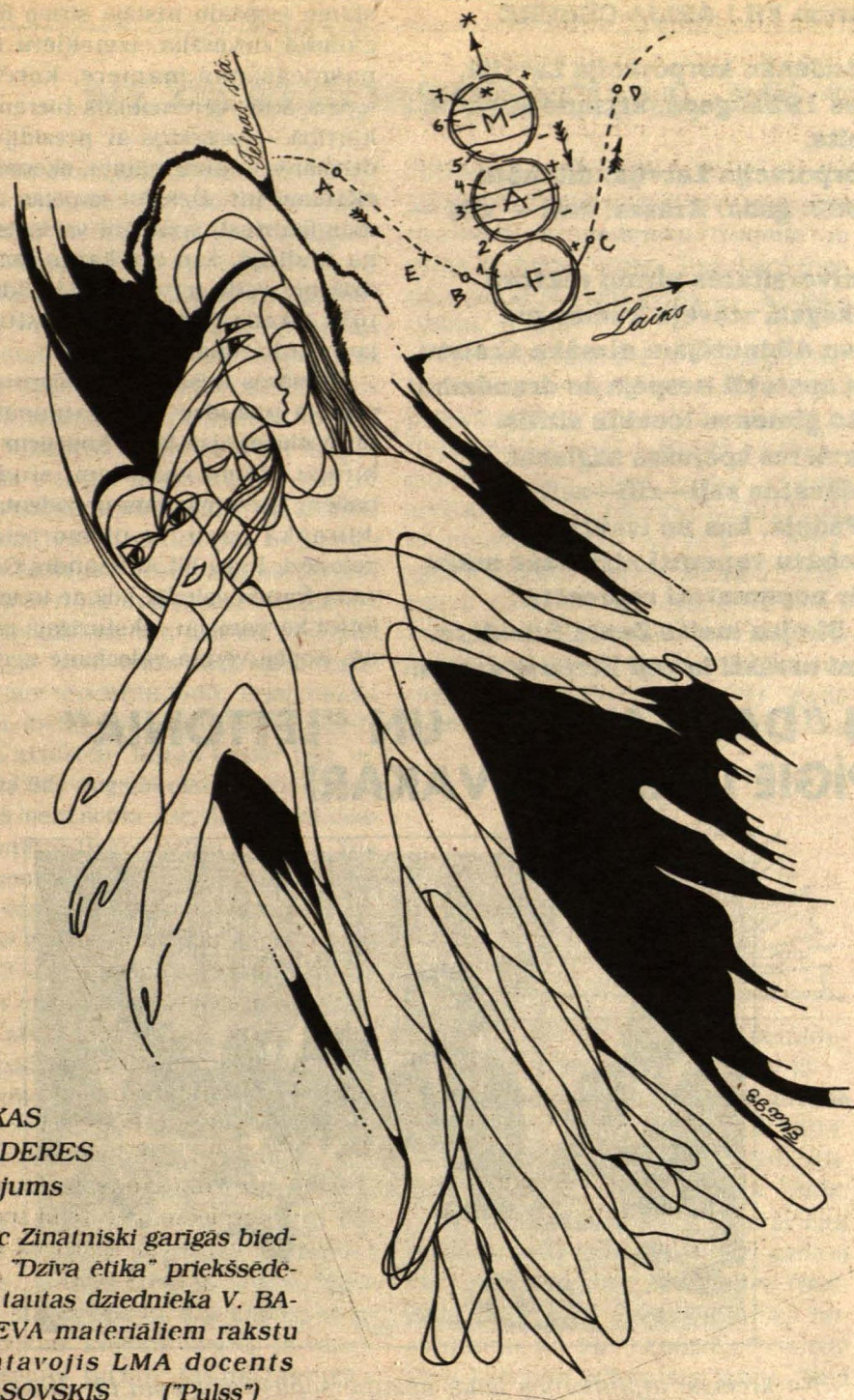
jāatbilst attiecīgi katram plānam.

Ārstam jābūt reliģiozam. Viņam ir jāzin arī pašam jātiecas uz augstāko, citādi tas nevienu nespēs palīdzēt. Zinātnieks — tas ir garīdznieks, ārsts un skolotājs vienlaicīgi. Nereligiōzs ārsts — tā ir bezjēdzība. Religiōzas gaismā mainās arī ārsta loma — viņš ir palīgs cilvēkam tā pārtapšanas ceļā (līnija ABCD).

Izskatīsim pārtapšanas procesu! Punkts A — gars virzās uz pārtapšanu un sāk ietērpties apvalkos (piektajā, ceturtajā, trešajā un otrajā) un gaida piemērotu brīdi. Punkts E — apaugļošanās brīdis un pietiprināšanās pie fiziskā ķermeņa. Pēc trim mēnešiem gars pilnīgi ieiet ķermenī — punkts B. BC — fiziskā dzīve, pieredzes uzkrāšana. Punkts C — nonēsātā fiziskā ķermeņa nomešana. No punkta D līdz nākošajam punktam A — esība augstākajās sfērās. Skolotāja uzdevums ir palīdzēt cilvēkam ceļā no punkta A līdz punktam D.

Katram evolūcijas ceļā nogrieznim atbilst noteikta zinību joma. Punkts A — gaišredzība, astroloģija — ģimenes pāra sagatavošana un atlase, kurā ienāks gars. Nogrieznis AE — ģimenes pāris gatavojas gara uzņemšanai. Punkts E — apaugļošanās, šo brīdi izskaitļo astroloģija. EB — gara ie-

**ĒRIKAS
MĀLDERIS**
zīmējums

Pēc Zinatniski garīgās bied-
ribas "Dzīva ētika" priekšsēdē-
tāja, tautas dziednieka V. BA-
BAJEVA materiāliem rakstu
sagatavojis LMA docents
J. LASOVSKIS ("Pulss")

nākšana ķermenī. Punkts B — dzemdību process, viss gara zināšanu komplekss. No punkta B līdz C — cilvēka attīstības process un zināšanu atlase visās plāksnēs no pirmās līdz sestajai.

Palīdzības pirmajā plānā ietilpst fiziskā medicīna, otrajā plānā — adatu terapija un visas metodes, kas saistītas ar ķermeņa enerģiju: cigun, elpošanas vingrinājumi. Trešais plāns — medicīnas astroloģija. Ceturtais

un piektais — maģija, kas ir attīstības likumu zinības un to pareiza izmantošana. Sestais — reliģija, cilvēka augstākās attīstības metode.

Mūsdienās daļa ārstu ir pārkāpuši robežu starp pirmo un otro plānu un tuvojušies trešajam. Bet visas grūtības slēpjas apstākļi, ka šo plānu jomas tiek skatītas no tā paša "fizikultūras" viedokļa, kas arī rada neveiksmes. Ir pienācis laiks izziņāt visus septiņus

plānus un sniegt cilvēkam īstenu palīdzību. Tas jā dara nekavējoties, jo ir jau radušās slimības, kas neattiecas uz fizisko plānu — ierosinājumi attiecināmi uz otro un trešo plānu, kur nav fiziskā apvalka (enerģētiskā starojuma). Tās ir jaunas slimības — vēzis, AIDS, osteohondroze, izsētā skleroze, kā arī līdz šā gadsimta beigām iespējams daudz līdzīgu slimību.

Zemes dzīves procesā no punkta B līdz punktam C ir

svarīgi divi periodi: no viena līdz 49 gadiem — darbs zemes plānā, fiziskās pieredzes uzkrāšana ciklos pa septiņiem gadiem ($49=7 \cdot 7$) un darbs garīgā plānā: no 49 līdz 90 gadiem (punkts C). Cilvēks no 49 gadiem sāk uzkrāt garīgo spēku — atklājas augstākās zinības, rodas gudrība. Tam labs piemērs ir ābola attīstības periodi: ziedi, aizmetnis, zaļš ābols, gatavs ābols — ražas novākšana. Tā arī cilvēks ievāc ražu, sākot ar 50 gadiem. Tas ir augstākās gudrības periods. Toties mūsu sabiedrībā visa raža tiek izmesta — sākot ar 55 līdz 60 gadu vecumam atbrīvo no darbības, bet tieši šajā laikā tas ir milzīgs garīgs potenciāls, kas ilgst līdz novīšanas periodam (pusgads, gads līdz punktam C). Tad iestājas tā saucamā "nāve".

Punkts C — fiziskā ķermeņa nomešana un gara celšanās līdz punktam D. Šeit ir nepieciešama speciāla lūgšana, kas palīdzētu garam celties. Ārstam ir jā sagatavo cilvēks pārejai, paskaidrojot, kas cilvēkam ir jāveic šajā ceļa posmā. Austrumos ir atrodama īpaša rokasgrāmata "Miruso grāmata". Ir jā sūta labas domas, jūtas un enerģija mūsu pacientam, kamēr tas nav sasniedzis punktu D. Šis ceļš var ilgt līdz 50 gadiem.

Mūsdienās daudzi gari atrodas kapos pie fiziskā ķermeņa, uz kapa — tie nevar piecelties, jo ir nepieciešama enerģētiskā palīdzība no radnieku puses vai speciāli lūgšanu rituāli. Gars sasniedz punktu D un līdz nākošajam punktam A izbauda atpūtu, pieredzes novērtēšanu, mācās un no jauna — gatavojas atnākšanai.

Nākotnē ārsti spēs kontaktēt arī ar šo plānu un dzīve atklāsies pilnā apjomā.

Daugavietes t/l magister literarum Fil.! ĀRIJA CĒBERE

Daugaviete — pirmā latviešu studenšu korporācija Latvijā, dibināta pie Latvijas Universitātes 1921. gadā, atjaunota 1989. gadā. Krāsas: violets — zaļš — zelts.

Lettonia — vecākā studentu korporācija Latvijā, dibināta 1870. gadā Tērbatā, atjaunota 1989. gadā. Krāsas: zaļš — zils — zelts.

Lettonijas filistri ar Latvijas Universitātes pirmo rektoru profesoru Ernestu Felsbergu priekšgalā stāvēja kūmās pie Daugavietes šūpuļa un jau ar mūsu dibinātājam aizsāka skaistu draudzību. Pusgadsimta genocīda apstākļi nespēja šo draudzību iznīdēt — tā mājāja kopēji veidoto ģimenes locekļu sirdīs.

Pat Sibīrijas salos, taigās daugavietes spējušas saglabāt lettonu — savu tēvu, vīru, brāļu dāvātos zaļi—zili—zeltītos krāsu vāpēnīšus — vairodziņus. Pēdējā, kas no izsūtījuma Sibīrijā ar dzīvības briesmās uzglabātu vāpēnīti atgriezās mūsu vidū tikai 1992. gada decembrī, ir nepamatoti represētā Lettonijas filistra notāra Rūdolfa Skujas meita Zenta Šneidere.

Līdz ar abu korporāciju atjaunotni uzsākti kopēji literārie vakari.

KORPORĀCIJU "DAUGAVIETE" UN "LETONIA" KOPĪGIE LITERĀRIE VAKARI

Pirmais — 1991. gada aprīlī — veltīts Lettonijas filistra (savukārt mūsu goda filistra) Latvijas Universitātes pirmā rektora profesora Ernesta Felsberga dzīves un darbības atcerei. Lettonu daudzpusīgo stāstījumu mēs papildinājām ar meitas — daugavietes L. Bērziņas—Felsbergas atsūtītajām atmiņām par tēvu.

1992. gada aprīlī, otrajā literārajā vakarā par daugavietes goda filistri — karoga dziesmas autori — rakstnieci Annu Brigaderi stāstīja t/l mag!lit!fil! Arvids Aisters, bet par padomju laikā nepelnīti aizliegto dzejnieku Lettonias fil. Antonu Bārdu — mūsu mag!lit! Skaidrīte Sirsone, kas izteiksmīgi deklamēja viņa dzīves apliecināšās vārsmas.

Mūsu trešā kopējā tikšanās š. g. martā veltīta patriotiski militārai tematikai: abu korporāciju apvienota literārā prezidija sadarbības rezultātā vienojāmies, ka par sākuma daļu — ekspozīcijas apskati kara muzejā, referātu "Latvieši pirmajā pasaules karā" atbild daugavietes, bet par savieso daļu, pieredzes apmaiņu — lettoni.

Muzejā mūsu 115. coet'a meitene Dace Tetere (Vēstures fakultātes studente, muzeja līdzstrādniece) iepazīstināja ar līdz šim apzināti noslēptajām lappusēm par latviešu strēlnieku bataljonu izveidošanu, dalību Ziemassvētku un janvāra kaujās, to no-

stamu iespaidu atstāja sirmo filistru galantā uzvedība, izmeklētu ziedu pasniegšanas maniere, korektais iepazīšanās ceremoniāls hierarhiskā kārtībā — prezidijs ar prezidiju, oldermanis ar audzinātāju, ekonoms ar ekonomi utt. Dziedot kopējās dziesmas (kantus), spontāni veidojās jauna tradīcija, kad abi kantu māģistri dziēsnu vada reizē. Šāds izpildījums tūlīt atrada vietu mūsu vēsturē ar jaunvārdu "duakants".

Kuluāros raisās dzīvas sarunas — vecākā paaudze dalās atmiņās par pirmsokupācijas laika kopējiem deju, kungu, dāmu vakariem, studentu ballēm, pieņemšanām prezidenta pili. Jaunākā paaudze pirmo reizi iel polonēzi, kuru fil! Aleksandrs Grunte vada franču valodā, līdz ar to iekļaujoties korporāciju raksturīgajā gaisolnē. Kopēji vērota videolentē uzņemta

No kreisas: atjaunotnes laika amatpersonas: mag.cant.fil. Aleksandrs Grunte (lett.), seniore fil. Ruta Šēnfelde (daug.), seniors fil. Aleksandrs Kļaviņš (lett.), viceseniore fil. Tamara Čebere (daug.).

risi, stratēģiju, varonīgajiem komandieriem — Fridrihu Briedi, Mārtiņu Peniķi, Jukumu Vācieti, Kārli Copperu un daudziem citiem augstu apbalvojumu īpašniekiem.

Kopējo literāro vakaru ieguldījums ir nepārvērtējams ņe vien balto vēstures plankumu aizpildīšanā, sabiedrisko darbinieku, rakstnieku, brīvības varonīgo cīnītāju dzīves parauga apzināšanā, bet vienlaikus arī uzvedības iemaņu, prasmes diskutēt, polemizēt, tradīciju pilnveidošanā. Daugavietēm jau pirmajā reizē neaizmīr-

Lettonijas dibināšanas norise, 120 gadu atcere LU Aulā, Daugavietes sveikums tani.

Jaunrades atraisīšana ir nākamo literāro vakaru aktuālākais uzdevums, labākais garants abu korporāciju turpmākajai sadraudzībai, vienmēr godā turot trikolora vienojās vadugunis — zaļo un zeltīto krāsu.

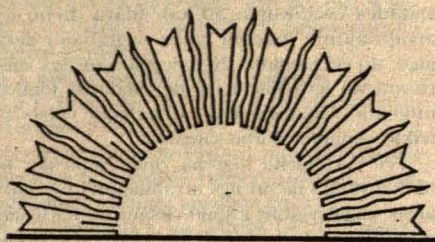
Red. piebilde: darbā saglabātas autores lietotās ortogrāfijas un interpunkcijas zīmes.

NE TIKAI KORPORĀCIJAS, ARĪ "ZEMGALIJA"!

Pēdējo pāris gadu laikā, pateicoties lautas atmodai, Latvijas augstskolas algriežas pie savām tradicionālajām pastāvēšanas formām un līdz ar to atjaunojas dažādi studentu sabiedriskie veidojumi. Latvijas iedzīvotāji ļoti daudz dzirdējuši un lasījuši par korporācijām, to atjaunošanās tika arī reklamēta, neiedziļinoties to būtībā. Mūsdienās atjaunojušās korporācijas stingri pieturas pie savām vēsturiskajām tradīcijām, no kurām daudzas liek šaubīties par to piemērotību šodienai. Vēsturiski korporācijas apvienoja studējošos bagātos saimniekdēlus, tās centās sevi pataisīt par sava veida elitārajām organizācijām studentu vidū. Tajās nekas nebija meklējams nabadzīgo strādnieku atvasēm, kuras tomēr bija izsītušās līdz augstskolai. Tāpēc korporācijās neuzņēma sociāldemokrātisko un komunistisko partiju biedrus. Tos neuzņem vēl tagad. Par komunistiem būtu saprotams un to vairs arī nav, bet ko sliktu izdarījuši sociāldemokrāti? Jāatzīmē, ka korporācijas nebija vienīgās studentu organizācijas. Latvijas brīvvalsts laikā pamazām popularitāti sāka iegūt konkordijas un vienotnes, kā arī nacionālās un novadu studentu biedrības. Tomēr studentus no trūcīgajiem slāņiem vienoja toreiz tā saucamās kreisās studentu biedrības. To sākums jāmeklē pagājušā gadsimta beigās, jaunās strāvas laikos. Tieši jaunā strāva bija tā, kas Latvijā ieviesa dažādas kreisās idejas, tā rezultātā radās pirmie jaunstrāvnīeku studentu pulciņi — Tērbatas literāti — zinātniskā sabiedrība "Pipkalonija", Pēterburgas studentu pulciņš, Maskavas latviešu studentu pulciņš, studējošo latviešu palīdzības biedrība un Maskavas studējošo latviešu palīdzības biedrība. Slavenākā no šīm piecām bija "Pipkalonija". Taču 1894. g. ziemā radās ideja izveidot vienu spēcīgu studentu biedrību Rīgā, ar domu, ka tā būs "nabadzīgo studentu korporācija", pretēja toreiz visreakcionārākajai no korporācijām — "Selonijai". Šī ideja piepildījās 1895. gada oktobrī, kad Rīgas Politehniskā Institūta Ķīmijas fakultātes studenta A. Libera vadībā apvienojās 15 studenti un izveidoja studentu biedrību

"Zemgalija". Šis nosaukums iespējams tika izvēlēts tāpēc, lai neskanētu sliktāk par pretinieku "Selonija", jo vēlāk radušās līdzīga tipa biedrības tika sauktas vienkāršāk — "Klintis", "Vilnis" u. tml.

Pēc kāda laika zem "Zemgalijas" karoga apvienojās arī visi pieci iepriekšminētie studentu pulciņi ar "Pipkaloniju" priekšgalā. Tā kā "Zemgaliju" radīja jaunā strāva, tā bija strāvas uzskatu pārdēja tautā. Tādēļ likumsakarīgi, ka jau drīz — 1897. gada rudenī studentu biedrību "Zemgalija" slēdz un tā turpina darboties nelegāli. Nelegāli darbojoties, 1898. gadā "Zemgalijā" notiek liels biedru pieplūdums. 1900. un 1901. gadā tieši uz "Zemgalijas" bāzes sāka

veidoties pirmā nelegālā sociāldemokrātiskā organizācija Latvijā — sociāldemokrātiskās partijas pirmie iedīgļi (partija nodibinājās 1904. gadā). 1905. gadā daudzi "Zemgalijas" biedri piedalās revolūcijā. 1908. gadā biedrība legalizējas, taču ar citu nosaukumu. Līdz pat 1920. gadam tās nosaukums ir "Stars", bet 1920. gadā tā atjauno savu vēsturisko nosaukumu un kā "Zemgalija" eksistē visu Latvijas brīvvalsts laiku. Tajā darbojas dažādu politisko strāvojumu studenti — gan sociāldemokrāti, kuri bija vairākumā, gan zemsavieši, gan komunisti, gan centriski noskaņoti studenti. Varbūt ar plašo studentu politisko spektru izskaidrojams fakts, ka pēc 1934. gada 15.-maija apvērsuma "Zemgaliju" vienīgo no kreisajām studentu organizācijām neslēdza (lieta gan Ulmaņa režīmam biedrības vadībā nozīmējot speciālu filistru valdi, kas tomēr biedrības darbā daudz nejaucās). 1940. gadā, sākoties Latvijas okupācijai, jaunā Latvijas Universitātes vadība par vienīgo studentu organizāciju atzīst studentu arodbiedrību un pārējās studentu organizācijas vai nu slēdz, vai piespiež tās

pašlikvidēties. Tāds pats liktenis sagaida arī "Zemgaliju", kura 1940. gada beigās ir spiesta beigt savu darbību.

Biedrības vecbiedrus gluži tāpat kā korporācijas sauc par filistriem. "Zemgalija" var lepoties ar daudziem slaveniem filistriem, lūk kaut vai dažādi no tiem — Rainis, Eduards Veidenbaums, Jānis Jansons, Jānis Asars, Andrejs Kurcijs, Kārlis Dzīleja, Jānis Grots, Jānis Plaudis, Austrā Skujiņa, Pauls Dauge, Jānis Ozols, Fricis Vesmanis, Pauls Kalniņš, Gustavs Zemgals, Roberts Ivanovs un daudzi citi.

Lai turpinātu vēsturiskās tradīcijas, 1991. gada 20. maijā sanāca kopā vēl nedaudzie atlikušie "Zemgalijas" filistri un grupa studentu, kuri atjaunoja biedrības darbību. 1991. gada rudenī studentu biedrība "Zemgalija" bija viena no tām organizācijām, kas organizēja aprakstīto rublišu vākšanu premjeram un ziedu nolikšanu uz Ministru Padomes kāpneņiem. Toreiz šī akcija ļoti iepriecināja mūsu premjeru. Tagad priekšā stāv vēl lielāka cīņa, jo studentu materiālais stāvoklis un dzīves apstākļi vēl jo vairāk pasliktinās, kritas arī apmācības līmenis un premjers dotos solījumus studentiem nepilda. Tādēļ tiem studentiem, neatkarīgi no tā, kurā augstskolā mācās, kuri simpātizē studentu biedrībai "Zemgalija", vai vēlas tajā iestāties jāmeklē Jauņatnes Sociāldemokrātiskās Savienības birojs.

Atdzimušas ir ne tikai korporācijas. Atdzimst arī "Zemgalija"!

"Zemgalijas" orgkomitejas vārda
JĀNIS TOMELS

Vsi, kas nav korporeļi, tiek aicināti studentu biedrībā Zemgalija

Atcerieties, mūsu vecbiedri ir Rainis, E. Veidenbaums, G. Zemgals un daudzi citi.

Gaidām Jūs!

Kā jau solījām "UA" Nr. 10 Universitātes darbiniekus iepazīstinām ar LU darba koplīgumu.

LU DARBA KOPLĪGUMS

1. VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

1.1. LU ir autonoma Latvijas Republikas akadēmiskās izglītības, zinātnes un kultūras iestāde ar pašpārvaldes tiesībām. Pašpārvalde pamatojas uz visa pastāvīgā LU personāla tiesībām un iespējām piedalīties akadēmisko, administratīvo un saimniecisko lietu vadīšanā un pārvaldē.

LU kompetenci nosaka ar Latvijas Republikas Augstākās Padomes 1991. gada 18. septembra lēmumu apstiprinātā Latvijas Universitātes Satversme.

1.2. LU darbinieku darba, tā samaksas un sociālā aizsardzība notiek saskaņā ar šo Latvijas Universitātes darba koplīgumu (turpmāk — Koplīgums), kas pieņemts, pamatojoties uz Latvijas Republikas Augstākās Padomes 1991. gada 26. marta likumu "Par darba koplīgumiem" un Latvijas darba likumu kodeksa (turpmāk — LDK) 8. pantu un citiem likumdošanas aktiem.

1.3. LU darba koplīgumu slēdz darba devējs — LU Rektors J. Zaķis (turpmāk — DARBA DEVEJS) un Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības LU arodorganizācija (turpmāk — ARODORGANIZĀCIJA).

1.4. LU pastāvīgās struktūrvienības, kurām ir juridiskas personas statuss, slēdz atsevišķus darba koplīgumus, bet patstāvīgās struktūrvienības bez juridiskas personas statusa var noslēgt vienošanos darba aizsardzības jautājumos, papildinot šo koplīgumu. Šis vienošanās tiek slēgtas struktūrvienību līdzekļu ietvaros, un to viens eksemplārs jāiesniedz DARBA DEVEJAM un ARODORGANIZĀCIJAI.

1.5. Koplīguma noteiktās saistības attiecas uz DARBA DEVEJU un visiem LU darbiniekiem neatkarīgi no tā, vai viņi ir ARODORGANIZĀCIJAS biedri, ka arī neatkarīgi no viņu profesijas, amata, tautības, piederības pie kādas no kustībām vai partijām.

Šie Koplīguma noteikumi neattiecas uz to LU struktūrvienību darbiniekiem, kuras ir noslēgušas atsevišķus darba koplīgumus.

2. DARBINIEKU PROFESIONĀLĀ AIZSARDZĪBA

2.1. DARBA DEVEJS un ARODORGANIZĀCIJA apņemas līdz 1993. gada 1. jūnijam parstrādāt un apstiprināt LU iekšējās kārtības noteikumus atbilstoši LU Satversmei, DLK un šim Koplīgumam.

2.2. DARBA DEVEJS apņemas:

2.2.1. Atļaut struktūrvienību vadītājiem noteikt struktūrvienībās nepieciešamo akadēmiskā, pārvaldes un saimnieciskā personāla darbinieku skaitu tam piešķirtā darba samaksas fonda robežas atbilstoši Senāta apstiprinātajam Universitātes budžetam, informējot par to savas struktūrvienības darbiniekus.

Darbinieku skaita samazināšanas šajā gadījumā nevar būt par pamatu Senāta piešķirta budžeta finansējuma samazināšanai.

2.2.2. Neierobežot darbiniekiem tiesības slēgt darba līgumus ar vairākiem darba devējiem, ka arī strādāt papildu darbu (apvienot vairākas profesijas, amatus, darbus) pie viena darba devēja, ja tas nav pretruna ar Latvijas Republikas likumdošanas aktiem un ar noslēgto individuālo darba līgumu.

2.2.3. Pieņemt darba visus darbiniekus LU tikai uz rakstiska darba līguma pamata.

Slēgt darba līgumus arī ar visiem darbiniekiem, kas akadēmiskajos amatos ievēlēti konkursa kārtībā.

2.2.4. Ikvienu darbinieku, pieņemot darba, iepazīstināt ar LU Satversmi, iekšējās kārtības noteikumiem, šo koplīgumu un darbinieka funkcionālajiem pienākumiem, ka arī ar darba samaksas nolikumu.

2.2.5. Veicināt darbinieku kvalifikācijas celšanos un parkvalificēšanos, radot tam nepieciešamos darba un macību apstākļus. Šai nolūka:

1) piešķirt pastāvīgajam akadēmiskajam personālam (izņemot asistentus) reizi piecos darba gados 6 mēnešu radošo atvaļinājumu, kas izmantojams saskaņā ar LU Senāta apstiprināto nolikumu un kātēdras (laboratorijas) apstiprināto darba programmu, samaksājot no struktūrvienības darba algas fonda.

Atsevišķos gadījumos radošo atvaļinājumu var piešķirt arī biežāk, konkrēta uzdevuma veikšanai;

2) visiem LU darbiniekiem — pastāvīgajiem personāla locekļiem, kas darbu LU savieno ar macībām visu veidu macību iestādes vai eksternāta un kuri ir sekmīgi, piešķirt kursa ieskašu un eksāmenu kārtošanai pēc macību iestādes izsaukuma 30 kalendāra dienu ilgu atvaļinājumu macību gada, saglabājot darba algu, un vēl papildus 20 kalendāra dienas vaļsts eksāmenu kārtošanai vai diplomdarba (diplomprojekta) sagatavošanai, saglabājot vaļsts noteikto minimālo darba samaksu.

Pēc darbinieka lūguma viņam jāpiešķir līdz 30 kalendāra dienu ilgs atvaļinājums bez darba algas saglabāšanas iestādi eksāmenu kārtošanai macību iestādes vai radošas prakses veikšanai (tuz attiecīgās macību iestādes izziņu pamata).

3) noslēdzot līgumu, izsniegt LU darbiniekiem bezprocenta aizdevumu, ja to atļauj LU vai struktūrvienību līdzekļi, izdevumu segšanai braucieniem uz citām iestādēm un organizācijām Latvija un ārvalstīs, lai celtu kvalifikāciju — mācītos, stažētos, lasītu lekcijas, apmācītos pieredzē, zinātniskos nolukos; aizdevumi atmaksājami līguma noteiktajā kārtībā, divu nedēļu laikā pēc atgriešanās no brauciena.

2.2.6. Diktstaves gadījumā parcelt darbinieku cita darba vai samaksat par diktstavi atbilstoši DLK 28. pantam un noslēgtajam darba līgumam. Diktstaves gadījumā darbiniekiem ar viņu rakstisku piekrišanu parcelt cita darba vai darba uz laiku, par kuru puses vienojas brīdīnot, ka, diktstavei turpinoties ilgāk, ar darbinieku var tikt laužts darba līgums, ka to paredz DLK 33. panta 1.2. punkts, izmaksājot likuma paredzēto atlaišanas pabalstu triju mēnešu izpelnas apmēra.

2.2.7. Gadījumā, kad darbinieks netiek ievēlēts amata konkursa kārtībā vai nepiedalās konkursa ievēšanai amatā uz jaunu termiņu, laužt ar viņu darba līgumu sakāra ar darba līguma termiņu izbeigšanos (DLK 30. panta 1.1. punkts) un izmaksat viņam atlaišanas pabalstu ne mazāk ka mēneša videjas izpelnas apmēra vai apmēra, kads paredzēts darba līguma, pusēm vienojoties.

2.2.8. Laužot darba līgumu ar darbinieku, kurš sasniedz pensijas vecumu un kuram ir tiesības uz pilnu vecuma pensiju (DLK 33. panta 1.1. punkts), izmaksat viņam atlaišanas pabalstu ne mazāk ka triju mēnešu videjas izpelnas apmēra vai apmēra, kads paredzēts darba līguma, pusēm vienojoties, ja viņš ir nostrādājis LU ne mazāk ka 15 gadus.

2.2.9. Atlaižot no darba LU pastāvīgā personāla locekļus, kas pēc terminētiem darba līgumiem ne mazāk par 10 gadiem strādājuši LU zinātniskajās tēmās, izmaksat viņiem atlaišanas pabalstu viena mēneša videjas izpelnas apmēra zinātnisko tēmu (strukturvirību) līdzekļu ietvaros.

2.2.10. Pirmssvētku dienas darba dienas ilgumu samazināt par trijam stundām.

2.3. ARODORGANIZĀCIJA apņemas:

2.3.1. Kontrolēt, ka DARBA DEVEJS ievieŗo šajā Koplīgumā ietvertas saistības, un parkāpumu gadījumos ierosināt vaŗnīgo amatpersonu saukšanu pie atbildības, arī pie disciplīnāras, materiālas vai administratīvas atbildības likumdošana paredzētajā kārtībā.

2.3.2. Kontrolēt DARBA DEVEJU un nepieļaut, ka diktstaves gadījumā darbinieki piespiedu kārtā tiek sūtīti atvaļinājuma bez darba algas saglabāšanas.

3. DARBA SAMAKSA

3.1. DARBA DEVEJS un ARODORGANIZĀCIJA apņemas:

3.1.1. Noteikt darbiniekiem darba samaksu, pamatojoties uz Latvijas Republikas Ministru Padomes 1991. gada 13. novembra lēmumu Nr. 318 un LU Satversmes 3.4. punktu.

Piešķirt tiesības DARBA DEVEJAM noteikt darba samaksu virs Valdbas noteiktajiem ierobežojošajiem koeficientiem saskaņā ar LU darba samaksas sistēmu.

3.1.2. Līdz 1993. gada 1. aprīlim izstrādāt un iesniegt Senatam apstiprināšanai LU darba samaksas nolikumu.

LU darba samaksas nolikuma projektu apspriest strukturvirību darbinieku sapulcēs (konferencēs).

3.1.3. Paaugstināt darba samaksu dažādu piemaksu veida no strukturvirību darba algas fonda līdzekļiem tiem personāla pastāvīgajiem locekļiem, kuriem:

1) ceļ savu profesionālo kvalifikāciju un iegūst zinātniskos gradus LU interesēs;

2) piešķirts emerituss (nopolniem bagātāis) nosaukums;

3) apguvusi un pielieto darba LU vienu vai vairākas svešvalodas;

4) piedalās Latvijas Republikas ekonomikas atjaunošanas un likumdošanas aktu projektu izstrādāšanas darba LR Augstākās Padomes, tas komisiju un Valdbas institūciju līmenī.

3.1.4. Darīt zināmu darbiniekiem LU darba samaksas nolikumu.

3.2. DARBA DEVEJS apņemas:

3.2.1. Atļaut strukturvirību vadītājiem noteikt konkrēto attiecīgās kategorijas darbinieku darba samaksu virs kategorijas maksimālās likmes strukturvirībam piešķirtā darba samaksas fonda ietvaros.

3.2.2. Visas izmaiņas darba noteikumos un darba samaksas nolikuma saskaņot ar ARODORGANIZĀCIJU un darīt tas zināmas darbiniekiem ne vēlāk ka mēnesi pirms ieviešanas (DLK 90. pants).

3.2.3. Saskaņā ar DLK 95. pantu par naktis darbu samaksat ne mazāk ka pusotrkarīga darbiniekiem noteiktās stundas, dienas vai mēneša algas likmes apmēra.

3.2.4. Diktstaves gadījumā, ja darbinieks nav vaŗnīgs diktstave un ir brīdinājis DARBA DEVEJU par diktstaves saukšanos un netiek parcelts cita darba, samaksat viņam par visu diktstaves laiku.

3.2.5. Samaksat darbiniekiem par papildu darbu (profesiju, amatu, darbu apvienošanu) pie viena darba devēja LU vai uz laiku promesoŗa darbinieka pienākumu pildīšanu (DLK 92. pants) apmēros, kadi paredzēti darba līguma, pusēm vienojoties, bet ne vairāk ka 100% apmēra no pamatdarba algas likmes.

Mācībspēkiem, kas aizstāj mācību darbā citus pasniedzējus viņu prombūtnes laikā sakarā ar slimību, atvaļinājumu, komandējumu vai citos gadījumos, izmaksājama atlīdzība par šo mācību darbu papildu slodzi atbilstoši aizvietotāja kvalifikācijai pēc stundas samaksas līkmeņiem.

3.2.6. Mācībspēkiem, kas nostrādājuši LU pilnu mācību gadu (no 1. septembra līdz 30. jūnijam) (10 mēnešus), atļauts viņus no darba, izmaksāt kompensāciju par neizmanto to atvaļinājumu pilnā apmērā par 12 mēnešiem.

3.2.7. Saskaņā ar DLK 1021. pantu nodrošināt, lai darba alga par atvaļinājuma laiku un līdz atvaļinājumam nostrādāto laiku tiktu izmaksāta ne vēlāk kā vienu dienu pirms atvaļinājuma.

3.3. ARODORGANIZĀCIJA APŅEMAS:

3.3.1. Regulāri pārbaudīt darba samaksas noteikumu pareizību piemērošanu.

3.3.2. Kontrolēt virsstundu darbu, nakts darbu, dikstaves, darba brīvdienas un svētku dienās un dežūru apmaksas pareizību un likumību.

3.3.3. Kontrolēt no LU darbiniekiem ieturamo nodokļu likumību un pareizību.

4. DARBA AIZSARDZĪBAS UN DARBA APSTĀKĻU UZLABOŠANA

4.1. DARBA DEVEJS UN ARODORGANIZĀCIJA APŅEMAS:

4.1.1. Pastāvīgi rūpēties par LU personāla darba aizsardzību un darba apstākļu uzlabošanu, racionālu darba laika izmantošanu.

Savlaicīgi un pilnā apmērā izpildīt vienošanos darba aizsardzības jautājumos, ko veido līgumi, kuri tiek slēgti ar struktūrvienībām un LU vadību.

4.1.2. Sastādīt to LU darbinieku kategoriju sarakstus, kuri strādā smagus un veselībai kaitīgus darbus, asenizācijas darbus, darbus ar nenormētu darba laiku, un pievienot tos šim Koplīgumam.

4.1.3. Savlaicīgi, līdz 15. martam, sastādīt atvaļinājumu grafiku 1993. gadam un iepazīstināt katru darbinieku pret parakstu ar viņam piešķirtā atvaļinājuma laiku.

4.2. DARBA DEVEJS APŅEMAS:

4.2.1. Nepieļaut pie darba papildināto darbiniekus, ja viņi nav izgājuši iepriekšējo (iestājošās darba) medicīnisko apskati, kā arī nodrošināt periodiskas medicīniskās apskates darbiniekiem, kuri strādā smagos darbos vai darbos ar kaitīgiem darba apstākļiem, uz DARBA DEVEJA rēķina.

4.2.2. Nodrošināt darbu un mācību telpu atbilstību sanitārajām normām un darba drošības noteikumiem.

4.2.3. Apmācīt un atestēt darba drošības noteikumos tos LU darbiniekus, kuri vada un veic darbus ar paaugstinātu bīstamību.

4.2.4. Iegādāties nepieciešamo mācību un metodisko literatūru, normatīvos aktus darba drošības un darba higiēnas jautājumos.

4.2.5. Iepazīstināt visus no jauna darba pieņemtos darbiniekus ar darba aizsardzības instrukcijām, ugunsdrošības noteikumiem, Koplīgumu un citiem noteikumiem, ko paredz likumdošana.

4.2.6. Papildus darba likumdošana paredzētajiem ikgadējiem pamata atvaļinājumiem noteikt darbiniekiem papildatvaļinājumus saskaņā ar 1. pielikumu.

Ja likumdošana tiks paredzēts garāks papildatvaļinājums, spēkā būs likuma noteiktais papildatvaļinājuma ilgums.

4.2.7. Reālo papildatvaļinājuma ilgumu atļaut noteikt struktūrvienības vadītājam atkarībā no atvaļinājuma saņēmēja darba apstākļiem un darba rezultātiem, sava darba algas fonda ietvaros, saskaņojot to ar ARODORGANIZĀCIJU vai struktūrvienības arodorganizāciju, norādot tā

ilgumu atvaļinājuma grafikā.

Nosakot papildatvaļinājuma reālo ilgumu sakarā ar smagiem un veselībai kaitīgiem darba apstākļiem, jāievēro, ka tas nedrīkst būt mazāks par ilgumu, kāds norādīts šo darbu sarakstos.

Ja darbiniekiem ir tiesības uz papildatvaļinājumu pēc vairākiem nosacījumiem, tad papildatvaļinājuma ilgumu summe, bet kopā tas nevar būt ilgāks par 15 darba dienām.

Attiecīgajā gadā neizmantotais papildatvaļinājums uz nākamo gadu netiek pārskaitīts.

Papildatvaļinājums jāizmanto vienlaicīgi ar pamata atvaļinājumu vai arī pēc tā.

Naudas kompensācija par neizmanto to papildatvaļinājumu netiek izmaksāta.

4.2.8. Darbiniekiem, kuri strādā smagos un kaitīgus darbus, izsniegt ar nodokļiem neapliktu kompensāciju par pienu pēc saraksta, ko sastāda struktūrvienības vadītājs, saskaņojot ar arodorganizāciju.

4.2.9. Darbiniekiem, kas strādā smagus, kaitīgus vai netirus darbus, izsniegt bez maksas speciālo apģērbu, apavus un citus individuālas aizsardzības līdzekļus un mazgāšanas līdzekļus pēc saraksta, ko sastāda struktūrvienības vadītājs, saskaņojot ar arodorganizāciju.

4.2.10. Piešķirt visiem LU darbiniekiem apmaksātu brīvdienu LU atklāšanas dienu — 28. septembrī.

4.2.11. Piešķirt 1 vai 2 apmaksātas (videjas izpēlnas apmērā) papildu brīvdienas mēnesī sievītiem, kurām ir bērns—invalids. Šis noteikums attiecas arī uz tēviem, kuri bez mātes audzina 3 vai vairāk bērnus līdz 16 gadu vecumam vai bērnu—invalidu.

4.3. ARODORGANIZĀCIJA APŅEMAS:

4.3.1. Kontrolēt, ka DARBA DEVEJS izpilda Koplīguma ietvertas saistības un nepieciešamības gadījumā par Koplīguma pārkāpumiem ierosināt DARBA DEVEJU saukt pie atbildības vainīgās amatpersonas.

4.3.2. Raudzīties, lai DARBA DEVEJS stingri ievērotu darba likumdošanu un Koplīguma noteiktos atvieglojumus un garantijas.

5. SOCIĀLĀ PALĪDZĪBA

5.1. DARBA DEVEJS APŅEMAS:

5.1.1. Izveidot un apstiprināt LU sociālas palīdzības fondu. Fonds veidojas, apvienojot daļu līdzekļu, kas rodas no ienākumiem par studentu sagatavošanu par maksu, no kompensācijas par sagatavotiem speciālistiem, ienākumiem no saimnieciskās un izdevejdarbības, juridisko un fizisko personu ziedojumiem.

Sociālas palīdzības fondu izlietot atbilstoši apstiprinātai tmei, kas saskaņota ar ARODORGANIZĀCIJU.

5.1.2. Nepieciešamības gadījumā izmaksāt no sociālas palīdzības fonda vai struktūrvienības līdzekļiem:

—vienam no vecākiem, LU darbiniekam, vienreizēju pabalstu, bērnam pirmo reizi uzskot skolas gaitas, ne mazāk ka 0,5 minimālas darba algas apmēra;

—piešķirt pabalstu ne mazāk ka Valdbas noteiktās minimālas darba algas apmēra LU darbiniekiem, kuri pirmo reizi dibina ģimeni;

—piešķirt pabalstu LU darbinieka ģimenes locekļa naves gadījumā — ne mazāk ka minimālas darba algas apmēra;

—ilggadejiem darbiniekiem (ar ne mazāk ka 20 gadu darba stažu LU) aizņētot pensiju un partraucot darbu LU, izmaksāt atlaišanas pabalstu triju mēnešu videjas izpēlnas apmēra;

—LU bijušajiem ilggadejiem darbiniekiem — pensionāriem, kuri saņem sociālo vai minimālo pensiju, katru gadu izmaksāt pabalstu, ne mazāk ka Valdbas attiecīgajā laikā posmā noteiktā minimālā darba alga.

Ja to atļauj LU vai struktūrvienību līdzekļi, pabalstus var izmaksāt arī vairākas reizes gadā.

6. DARBA DEVEJA UN ARODORGANIZĀCIJAS ATTIECĪBAS

6.1. DARBA DEVEJS APŅEMAS:

6.1.1. Lai ARODORGANIZĀCIJA varētu realizēt savas tiesības un pienākumus piedalīties LU ekonomiskās un sociālās attīstības programmu un lokālo normatīvo aktu izstrādāšanā, kas skar darba apstākļus un darba samaksu, sociālo apdrošināšanu un nodrošināšanu un citus darba un sociālās attīstības jautājumus, pirms attiecīgā jautājuma izskatīšanas LU institūcijās vai paveles izdošanas šajos jautājumos, sniegt LU Arodkomitejai attiecīga lēmuma, paveles vai normatīvā akta projektu, ka arī izsniegt tai jau pieņemtos lēmumus, paveles un normatīvos aktus, bet likuma paredzētajos gadījumos saskaņot tos ar LU Arodkomiteju vai struktūrvienību arodorganizāciju institūcijām.

6.1.2. LU ARODORGANIZĀCIJAS veļeto institūciju darbiniekiem, kas nav atbrīvoti no saviem darba pienākumiem, nepieciešamības gadījumos piešķirt tiesības veikt savus arod biedrības pienākumus strādājošo intereses arī darba laikā, ka arī piedalīties arod biedrības mācības, saglabājot vidējo izpēlni, bet ne ilgāk ka divas nedēļas.

6.1.3. Nodrošināt LU Arodkomiteju ar telpām, to apkūri, apģaismošānu, apkopi un telefona sakariem arod biedrības darba veikšanai, nosledzot par to līgumu.

6.1.4. LU gramatveidība turpina veikt centralizētu arod biedrības biedru naudas iekasēšanu no LU darbiniekiem — LU arodorganizācijas biedriem, nosledzot par to līgumu.

7. DARBA KOPLĪGUMA NOSLĒGŠANA

(Fragments)

7.1. Koplīgumu slēdz februāra mēnesī uz vienu gadu, un tas ir spēkā no tā parakstīšanas brīža līdz jauna koplīguma noslēgšanai.

1. PIELIKUMS

Darbinieku kategorijas un papildatvaļinājuma nosacījumi / ilgums darba dienas.

1. Parvaldes un saimnieciskais personāls un palīgpersonāls, kas piedalās mācību procesā vismaz 1/4 slodze, ka arī palīgpersonāls, kas vada studentu nodarbības. / 6—10 (bez svētku dienām).

2. Darbinieki, kas pastāvīgi ir saskarsmē ar veselībai kaitīgam ķīmiskam vielām, atklātām radioaktīvām vielām un jonizējošu starojumu. / 12 (bez svētku dienām).

3. Darbinieki, kas pastāvīgi strādā ar ESM. / 3—9 (bez svētku dienām).

4. Darbinieki, kas strādā smagos vai veselībai kaitīgos (specifiskos) darba apstākļos, ka arī apkoņejas, kuru darbs saistīts ar asenizāciju. / 6—12 (bez svētku dienām).

5. Darbinieki, kas strādā galvenokārt nakts laikā. / 3—12 (bez svētku dienām).

6. Darbinieki ar nenormētu darba laiku / līdz 6 (bez svētku dienām).

7. Darbinieci, kas audzina bērnu līdz 16 gadu vecumam, par katru bērnu (arī tēvi, kas audzina bērnus bez mātes). / 3 (bez svētku dienām).

8. Darbinieki, kas ilgu laiku strādā LU:

8.1. no 10 līdz 15 gadiem: / 3 (bez svētku dienām).

8.2. no 15 līdz 20 gadiem: / 6 (bez svētku dienām).

8.3. no 20 un vairāk gadus. / 9 (bez svētku dienām).

INGA; ILZE

ZVAIGZNES, JŪRA, TICĪBA...

...Saules apdziedātājs. Cilvēks orķestris. Visas 1988. gada albuma dziesmas ir par sievietēm — mātēm, meitām, sievietēm, dziesmas par čiliētēm. Šīs dziesmas Čīlē tika aizliegtas, bet viņš tās ieskaņoja spāņu valodā, Čīles valsts valodā...

Nu, protams, tas ir Sting un viens no viņa labākajiem albumiem "Nothing Like The Sun". Kad tas iznāca, visi, pat viskarstākie pretinieki, nolieca galvas ģēnija priekšā. Albuma nosaukums ņemts no Šekspīra 130. soneta "Tavas acis nav līdzīgas zvaigznēm..."

Bet pirms tam Sting plūca laurus kopā ar grupu "THE POLICE", no kuras viņš aizgāja, kad "The Police" bija pašā slavas zenītā, 1984. gadā. Viņš gribēja uzsākt solokarjeru, jo grupas sastāvā Sting bija spiests domāt komerciāli, bet tas traucēja radošo darbu un iestājās krīze. Aiziešana no grupas nemaz neietekmēja Sting slavu, viņš guva arī zināmus komerciālus panākumus.

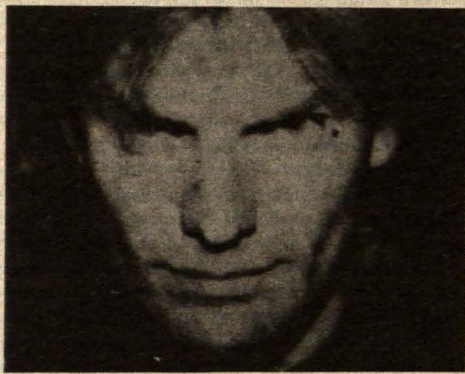
Viņam patīk pārraut zināma žanra robežas. Sting mūzikas stils ir bezgalīgs, viņš izmanto gan jazz, gan reggey, spāņu tautasdziesmas utt. Bet tomēr viņa rokrakstu mūzikā nepazīt nav iespējams. Tam raksturīgs melodiskums un arī augstvērtīga dzeja.

***

Sting īstais vārds ir Gordons Samners. Šī iesauka jeb pseidonīms radās vēlāk, mācoties kontrabasa spēli. Gordons valkāja dzeltenmelnī svītrotu džemperī, kas atgādina bites svītrojumu. Angliski Sting nozīmē

dzelonis, dūriens. Tātad vārds ar zemtekstu.

Sting dzimis tai tālajā 1951. gada 2. oktobrī Ņūkāslas pilsētā Apvienotajā Karalistē. Viņa bērnība pagāja,

džezam sitot augstu vilni. Pie pilsētā populāriem džezmeniem viņš mācījās mūziku. Šie neaizmirstamie nēģeru ritmi visspilgtāk jūtami apmātības pilnajā albumā "The Dream Of The BlueTurtles", kuru Sting radījis kopā ar jaunizveidotu Zilo bruņurupuču grupu. Tās ir krasas atšķirības no stila, kam sekoja "THE POLICE" — jaunā viņa.

Vispār Sting ir sadarbojies ar daudziem ļoti ievērojamiem mūziķiem — Pīteru Gabrieli, Eltonu Džonu, Marku Nofleru no "Dire Straits" (kopā tapis 88. g. albūms). Sadarbībā ar Eriku Kleptonu sarakstīta mūzika filmai "Lethal Weapon".

1991. gada disks "The Soul Cages" (dvēseļu būri) ir ļoti nostalgisks, romantisks. Šeit neiztrūkstošā tēma ir jūra, mēness, zvaigznes, cilvēka ciešanas, iespējams, visjaukākā ir kompozīcija ģitārai "Svētā Agnese un degošs vilciens", kā arī "I Am Mad About You", kur Sting ar dziļām skumjām dzied par zaudēto mīlestību.

Bet dzīvē nemaz nav tik bēdīgi. Pagājušā gada rudenī viņš beidzot apprecējās ar savu četru bērnu māti. Galu galā laulības taču ir formāls pasākums. Kādā intervijā Sting saka, ka būt populāram — tas ir skaisti. Slava nozīmē naudu, bet nauda — brīvību. Tomēr, ja būtu jāizvēlas slavu vai ģimeni, viņš no-

teikti paliktu pie otrās iespējas. Sting ļoti mil savus vecākus. Kad tie abi mira ar audzēju viena gada laikā, dziedātājs sāka lietot narkotikas, alkoholu. Bet, par laimi, islaicīgi.

Turnejas — tas nozīmē tikai darbu. Neskatoties uz savu lielo ietekmi un slavu viņš ir tikai cilvēks. Viņš nevēlas, ka uz ielas tiek ievērots. "Lai viņi visi iet ratā ar savu elkdievišķošanu. Man ir rokas, kājas, bērni, es elpoju, ēdu un kakāju tāpat kā jebkurš cits cilvēks." Pirms koncertiem Sting veic jogas vingrinājumus, bet pēc — pusdienu pie viena galda ar pavāriem, šoferiem, tehniķiem. Nesen angļu avīzes vēstīja, ka notverts kāds banku aplaupītājs, un, ticēt vai nē, bijis ļoti līdzīgs Stingam. Gadās.

Bet savos videoklipos viņš ir aktieris. Tie ir asprātīgi, citi jautri, teatrāli, kā īsas kinofilmiņas. Katra pamatā ir interesants sižets. Tās nav rotaļas ar gaismām un kustībām kā "U2". Sting ir arī filmējis.

1993. gada sākumā ir iznācis disks "If I Ever Loose My Faith In You" (Ja es kādreiz zaudēšu ticību tev...).

***

"They Dance Alone" no 88. gada albuma stāsta par čīliešu sievietēm, kuras dejo ar savu vīru un dēlu fotogrāfijām, dejo pie huntas cietumiem...

Pasaulē neapšaubāmi ir pietiekami daudz dziedātāju, mūziķu, kurus varētu nosaukt par šā laika humānistiem. Tādi ir mūziķi no "Midnight Oil", kas dzied par zemes piesārņotību un Austrālijas aborigēniem. "U2", kas dziesmās runā par iru atbrīvošanās cīņām, tāpat arī Sting, kas mūzikā aizstāv reliģiskos un politiskos ieslodzītos, Dienvidamerikas indiāņus, Āfrikas bērnus. Lai gan viņi, pat visi kopā, nespēj gāzt Čīles režīmu, apturēt AIDS izplatību vai vienā mirklī Dienvidāfriku pārvērst par attīstītu valsti, šie mūziķi var tikai likt aizdomāties, viņi kaut nedaudz var ietekmēt politiku.

Sekojošā rakstā Leipciņas universitātes medicīnas students Vinfrīds Reslers (Winefred Resler) stāsta par filmu, kura satraukusi prātus Eiropā un Amerikā.

"Eiropa, Eiropa..." tāds ir nosaukums filmai, kura Vācijā pazīstama ar nosaukumu "Hitlerjaunietis Salomons" ("Hitlerjunge Salomon"), ja vispār kāds to zina. ASV un Polijā tā piepilda kinoteātru zāles, Vācijā šo filmu diez vai kādā programmā var atrast.

Fakts ir tāds, ka šo filmu, kas ieskaņota vācu valodā, vācu atlasē komiteja novērtēja kā lētu un tādēļ to neierosināja Oskara balvai. To pamatoja tā, ka filma neesot "pietiekami vāciska" — ne visi tās veidotāji ir vācieši, režisore A. Hollande (*A. Holland*) ir poliete.

"Orion Classics" viceprezidents Maikls Pārkers šeit saskata pavisam ko citu: "To, ka filma reprezentētu Vāciju Academy Awards, vācu izvēles komiteja negribēja politisku iemeslu un tās satura dēļ."

42 gadus vecā poļu režisore Agnēska Hollande, kura tagad dzīvo Parīzē, bija satriekta. Strīdu par viņas filmu režisore izskaidro ar sabiedriskās domas izmaiņām Vācijā: "Tā nekautrība un naid pret ārzemniekiem, ko agrāk slēpa, tagad parādās atklātībā. Ilgus gadus pēc kara viņi jutās vainīgi, šis laiks nu ir pagājis."

Producentis Artūrs Brauners (*Arthur Brauner*), kurš ar filmu bija strādājis septiņus gadus, tās neizvirzīšanu nosauca par "lielu cūcību".

Par ko tad īsti ir runāts šajā filmā?

Tas ir tagad Izraēlā dzīvojošā Salomona Perela (*Salomon Perel*) autobiogrāfijas ekranizējums. Nacistu laikā viņš pārdzīvoja vērmahtu un Hitlerjūgendu. Pēc Hitlera nākšanas pie varas Salomonam un viņa ģimenei savas ebreju tautības dēļ jāpārceļas uz Poliju, bet arī tur miera laiks nav ilgs.

Bēgdams tālāk uz austrumiem, Salomons nonāk Sarkanās Armijas rokās un beigās nokļūst bāreņu namā, kur viņu audzina par "godīgu padomju pilsoni". Taču nekāds apzinīgais pilsonis no viņa nesanāk, un pēc vācu armijas ienākšanas Padomju Savienībā Salomonam ir tikai viens glābiņš: viņš uzdodas par tautvācieti. Savu Vācijas mīlestību viņš tūlīt var arī pierādīt — Salomons dodas līdz vācu armijas vienībām. Par saviem izcilajiem panākumiem viņš tiek "apbalvots". Salomons nonāk Hitlerjūgenda skolā, kur viņu audzina par "apzinīgu tautieti".

Īstenībā Salomonam nebūtu ko pārdzīvot. Taču viņš ir ebrejs, un to var redzēt pēc apgrauzītā dzimumorgāna. Un iespēju to atklāt ir daudz un tas viņam nozīmētu nāvi: medicīniskās apskates laikā, dušā utt.

Tāpat vispārīgi var teikt, tiek aplūkota tēma, ko daudzi mūsu laikabiedri ir "norakstījuši" un negrib, ka viņiem to atgādina. Secinājums: filma ir pārāk "vāciska", nevis "nepietiekami vāciska".

Pēc Vācijas atkalapvienošanās katram vācu solim, dabiski, tiek veltīta liela uzmanība. Bailes no spēcīgas Vācijas ārzemēs nav noliedzamas.

Automātiski situācija tiek salīdzināta ar to, kāda tā bija "toreiz". Tas mums ir jāpacies, patik tas vai nē. Mums ir jānes "mantotā vaina". Tā Vācijai bija jāuzklausa Izraēlas pārmetumi, ka tā piegādājusi ieročus Irākai. Turklāt tas, ka līdzīgus "noziegumus" izdarīja neskaitāmas citas valstis, neinteresē nevienu.

Ja var ticēt žurnāla "Der Spiegel" aptaujām, Vācijā mums vēl aizvien ir darīšana ar antisemitismu ne mazā mērogā. Runa ir par "antisemitismu bez ebrejiem" — apstākļos, kad neliels ir to ebreju skaits, kuri vēl aizvien dzīvo Vācijā. Tāpat fenomens? Vēl jo vairāk tādēļ, ka līdzīgs fenomens ir arī Polijā!

Virkne filmas "Eiropa, Eiropa..." kritiku nāk no "labo" vāciešu — to, kuri apzinās savu vainu — vidus.

Viņi tur redz, ka viņu ebreja attēls: nopietnais cilvēks, kuram raksturīgas ciešanas un kurš katrā žestā un darbībā apelē pie visas cilvēces, lai tā nepieļautu nacisma noziegumu atkārtotanos — ir sagrauts. Jaunais Salomons ir tikai oportūnists, kurš grib izglābt tikai savu ādu, kurš smejas, dejo spoguļa priekšā, iemilas vācu meitenē utt.

Droši vien filmā ir arī pārspilējumi. Piemēram, rasu mācības stundas atveidojums, kurš, pēc kāda žurnālista domām, izvērsās par "lētu komēdiju".

Bet kā citādāk mūsdienu jaunatnes publikai parādīt tāda veida ideo-

**EIROPA, EIROPA,
EIROPA, EIROPA,
EIROPA, EIROPA,
EIROPA, EIROPA,
EIROPA, EIROPA...**

loģiju neprātu un bīstamību?

Par filmas māksliniecisko pusi var strīdēties. Bet neizvirzīt "politisku iemeslu dēļ" — tas nu ir par traku. Vēl jo vairāk tādēļ, ka (saskaņā ar kritiķu viedokli) vēsturiskās attiecības pārāk bieži tiek nostādītas otrajā plānā un runa ir par Salomana personīgo likteni.

Cik sliktiem un virspusīgiem jābūt ASV kritiķiem! Tur National Board of Review, New Yorker un Bostonas kritiķi filmu nosaukuši par šī gada labāko ārzemju filmu. Bez tam Beverlihilzā tā saņēma "Golden Globe" balvu kā labākā svešvalodā ieskaņotā filma.

Filma būtu jāredz katram pašam, neļaujoties pārraides "Kulturweltspiegel" (ARD) komentētāja iznīcinošajam vērtējumam, kurš teica, ka filma saņēmusi Oskaru kā gada visneveiksmīgākais darbs. Jauks slēdziens pēc citkārt tik objektīvas pārraides.

A. Hollandes, Braunera, Pārķera citāti ņemti no "Leipziger Volkszeitung" 1992. gada 20. janvāra numura.

No žurnāla
"Das Haus. La Maison. The House"
tulkojis JĀNIS LULLE

VARAT STUDĒT NORVĒGIJĀ

Latvijas Universitāte ir saņēmusi sadarbības priekšlikumu 1993./94. mācību gadam no Norvēģijas Kultūras apmaiņas programmu sekretariāta (APS).

Prioritāte tiek dota pretendentiem ekonomikas, vadības, jurisprudences un sociālo zinātņu jomā, kas vēlētos studēt Norvēģijā 1-6 mēnešus (iespēja studēt īsāku laika periodu tiek dota speciālos gadījumos). Stipendijas lielumu nosaka APS. Mēneša stipendija tiek izmaksāta tieši stipendijas ieguvējam. Studenta kopmitnes izdevumus apmaksā APS.

Labi kvalificēti zinātnieki un vecāko kursu studenti tiek laipni aicināti. Pieteikumu anketas var saņemt Latvijas Universitātes Ārējo sakaru daļā (Raina bulv. 19, 41. telpā) līdz 20. aprīlim.

NODIBINĀTA TASA

Rudens lietū dīgst sēnes, pavasara cirulputeni — jaunās organizācijas. Un tā šī gada 27. martā tika nodibināta Latvijas Tautas augstskolu asociācija (TASA). Šīs asociācijas mērķis ir popularizēt un līdz realitātei attīstīt Latvijā mazpazīstamo Tautas augstskolu ideju, kuras Skandināvijā un citviet Eiropā ir ieņēmušas stabilu vietu pieaugušo izglītības sistēmā.

Ja arī jūs vēlaties piedalīties šīs idejas īstenošanā, turklāt esat ideju un darbaspara pārpilni, atnāciet uz klubu "Rīdze" Grēcinieku ielā 28 29. aprīlī pl. 16.00. bet pirms tam būtu vēlams piezvanīt pa tel. 223562.

STARPTAUTISKAIS APMAIŅAS CENTRS PIEDĀVĀ

Somijas valdības stipendijas augstskolu absolventiem un zinātniskajiem darbiniekiem mācībām, zinātniskajam darbam, kā arī pasniedzēja darbam Somijas augstskolās.

Pieteikšanās stipendijām ir sekojoša — Somijas augstskolu darbinieki var pieprasīt stipendijas no Starptautiskā apmaiņas centra, tā kā jums ir nepieciešams sazināties ar kolēģiem Somijā, lai saņemtu uzaicinājumu (stipendija netiek izsniegta bez uzaicinājuma).

Pretendentiem ir jābūt ne vecākiem par 35 gadiem un jāpārvalda angļu vai somu valoda.

Stipendija tiek piešķirta uz 2—3 mēnešiem. Stipendijas lielums ir atkarīgs no pretendenta kvalifikācijas. Starptautiskais apmaiņas centrs nesedz ceļa izdevumus.

Pieteikuma anketas var saņemt Latvijas Universitātes Ārējo sakaru daļā Raina bulv. 19, 41. telpā līdz 1. maijam.

Studiju Informācijas Centrā var iegādāties (un pašūt jebkuru izmēru) ASV ražotus džemperus (lautā sauktus par "baikām") ar LU simboliku.

Pagaidām nopērkami izmēri: X un XL. Raina bulvārī 19 — 7, tel. 227411.

Meklē vēstuļu draugus

Ja vēlaties kaut ko vairāk uzzināt par Dāniju un savukārt uzņemt daņu viesus paši, tad Peter Bruun Jensen kungs gaidīs jūsu vēstuli.

Studente no Parīzes Sandra Nowgē vēlas saraksūtīties ar latviešu studentiem, kuriem interesē ekonomika, sports, māksla un daudz kas cits. Viņa prot runāt arī angļiski un vāciski. Ar vēstuļu pilnīgu saturu varat iepazīties "UA" redakcijā. Adrese tā pati Raina bulvārī 19, 8.telpa.

JAUNS KLUBIŅŠ

17. martā plkst. 19.00 tika atvērts LU jauktā kora "Juventus" (dir. J. Kļaviņš) klubīnš — vēl gar bez nosaukuma.

Vakara gaitā gan tagadējie, gan bijušie dziedātāji ilgi debatēja par klubīnš nosaukumu, jo varianti "izstiepās" uz trīs piezīmju lapām. Visinteresantākie klātesošajiem šķita:

*"Salāti". Šis nosaukums tika apspēlēts ar dažādiem īpašības vārdiem un izsauca smieklu vētru.

*"Pie greizā podesta". Tas likās intriģējošs jaunām dāmām.

*"Juventus" klubīnš". Likās, ka ar to ir pateikts viss.

Galvenais, ka klubīnš jau pastāv un pastāvēs. Tas radīts ar nodomu, lai "Juventus" dalībnieki varētu arī ārpus mēģinājumu un koncertu laika sanākt kopā, papriecāties, parunāt, padziedāt, iemalkot tasi kafijas, atpūsties.

No līdzīgiem gadījumiem ir pat radusies anekdote:

Rūdolfš uz ielas satiek draugu.

—Kurp iedams?

—Uz kora mēģinājumu.

—Ko jūs tur isti darāt?

—Ko darām? Dzeram alu, amizējamies ar meitām, stāstām anekdotes...

—Un kad dziedat?

—Kad nākam mājās no mēģinājuma.

Starp citu, bufete tiešām bija burvīga un jaunie oficianti pieklājīgi un prasmīgi. Kora dalībnieki bija paņēmuši arī groziņus. Visjaukākais gardums bija klubīnš saimnieces Lindas cepta torte, protams, par godu atklāšanai.

Atklāšanā piedalījās arī kora vecbiedri, kuri rādīja pirmās filmas par "Juventus" un diriģenta D. Gaiļa darbību 1960. gados.

Notika superloterija, kuru (pēc vakara rīkotāju vārdiem) sponsorēja daudzas pasaules slavenās firmas, piemēram, "Adidas", ārzemju vēstniecības u.c. Tomēr paša klubīnš sagatavotie vinnesti bija galvenie — 5 brīvbilletes uz nākošo "Juventus" klubīnš vakaru.

Tātad — lai ar kādu nosaukumu, bet klubīnš atkal atvērs savas durvis un gaidīs juventīnus aprīlī.

AJA SULTE

"Universitātes Avīze"

Redaktore Ilze BRINKMANE

Tekstu rediģe: Ginta LUKŠEVICA, Linda VAIŠS

Tekstu ievada: Ilze JOZEPA, Ilze STIKĀNE, Evija GAILĪTE

Ar datoru "Macintosh SE" tekstu sāliek: Ilmārs LAUBERTS

Komercjautajumus karto Aldis ZELMENIS

Adrese: Raina bulv. 19, 8. telpa, Rīga, LV-1586

Tālrunis: 222944

"UA" iespiesta sabiedrībā "DIVI" Jelgavā, Raina ielā 36

Reģistrācijas apliecības Nr. 535

Laikraksts iznāk divas reizes mēnesī.

Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz "UA" obligāta, Redakcijas viedoklis ne vienmēr sakrīt ar rakstu autoru viedokli.